

ทฤษฎีสัทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมือง กับหลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียม¹

The expanded citizenship-based animal rights theory and the principle of equal consideration

จิรพงศ์ ทรัพย์ชุมทอง

Jirapong Supkhumthong

นิสิตระดับปริญญาโท ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Master's Student in Philosophy, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

[Received: 24/04/2562 Revised: 08/07/2562 Accepted: 18/07/2562]

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการเสนอว่าทฤษฎีสัทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองของโด널ด์สันกับคิมลิก้ามีการแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมตามความคิดของฟรานซิสโจนได้ดีกว่าที่ฟรานซิสโจนทำในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของเขา โดยลำดับเนื้อหา มีดังนี้ 1) หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมตามความคิดของฟรานซิสโจน 2) การประยุกต์ใช้หลักการดังกล่าวโดยฟรานซิสโจนในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของเขา 3) ภาพรวมของทฤษฎีสัทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองของโด널ด์สันกับคิมลิก้า ซึ่งไม่มีการพูดถึงหลักการดังกล่าวในทฤษฎี 4) การประเมินโดยข้าพเจ้าว่าทฤษฎีสัทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองก็มีการแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้หลักการดังกล่าวและทำได้ดีกว่าที่ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิสโจนทำ

Abstract

This paper aims at presenting my view that the expanded citizenship-based animal rights theory [Citizenship-based Theory] of Sue Donaldson & Will Kymlicka is superior to the abolitionist theory of animal rights [Abolitionist Theory] of Gary Francione in terms of expressing and applying Gary Francione's conception of the principle of equal consideration. The sections of this paper include 1) Gary Francione's conception of the principle of equal consideration 2) How the principle of equal consideration is applied within the Abolitionist Theory 3) Overview of the Citizenship-based Theory per se and 4) My view that the Citizenship-based Theory can be interpreted as better expressing and applying the principle than the Abolitionist Theory.

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง “การอ้างเหตุผลเพื่อสิทธิสัตว์ของทฤษฎีความเป็นพลเมืองในการต่อต้านทฤษฎีการเลิกทาส”

บทนำ

ทฤษฎีสวัสดิ์ คือ ทฤษฎีที่มีการอ้างเหตุผลสนับสนุนว่าสัตว์ก็มีสิทธิบางอย่างเหมือนกับมนุษย์ ทฤษฎีสวัสดิ์แบ่งออกเป็นหลายทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ ซึ่งมีการอ้างเหตุผลสนับสนุนว่าสัตว์ก็มีสิทธิพื้นฐานเหมือนกับมนุษย์ ทฤษฎีสวัสดิ์บนฐานความเป็นพลเมือง ซึ่งมีการอ้างเหตุผลสนับสนุนว่าสัตว์ก็มีสิทธิพื้นฐานและสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะเหมือนกับมนุษย์ เป็นต้น โดยปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ ซู โดเนลสัน กับวิล คิมลิก้า (Sue Donaldson & Will Kymlicka) ได้เสนอทฤษฎีสวัสดิ์บนฐานความเป็นพลเมืองเพื่อต่อต้านทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ เนื่องจากทั้งคู่เห็นว่าข้อเสนอของทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์เช่นของแกรี ฟรานซิโอน (Gary Francione) อันได้แก่ การเสนอว่าสัตว์มีสิทธิพื้นฐานเพียงอย่างเดียว และการเสนอให้ยกเลิกความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ทั้งหมด เป็นต้น จะนำไปสู่การสร้างข้อจำกัดให้การปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์ ดังนั้น ทั้งคู่จึงเสนอแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับฟรานซิโอน อันได้แก่ สัตว์ต้องมีสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะด้วย เป็นต้น

บทความนี้ต้องการเสนอว่าทฤษฎีสวัสดิ์บนฐานความเป็นพลเมืองของโดเนลสันกับคิมลิก้าเป็นทฤษฎีศีลธรรมเกี่ยวกับสัตว์ที่มีการแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมตามความคิดของฟรานซิโอนได้ดีกว่าที่ฟรานซิโอนทำในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของเขา อย่างไรก็ตาม เราควรทราบในเบื้องต้นก่อนว่า

1) หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมเป็นมโนทัศน์ที่ถูกพูดถึงในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิโอน ในขณะที่ทฤษฎีสวัสดิ์บนฐานความเป็นพลเมืองของโดเนลสันกับคิมลิก้าไม่ได้มีการพูดถึงหลักการดังกล่าว

2) หลักการนี้เคยถูกประยุกต์ใช้มาแล้วโดยผู้ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการปกป้องสัตว์จำนวนหนึ่งที่มีอยู่ก่อนหน้าทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิโอน เช่น นักทฤษฎีสวัสดิ์การสัตว์สายประโยชน์นิยม และปีเตอร์ ชิงเกอร์ เป็นต้น

3) สิทธิสัตว์ (animal rights) คืออะไร ฟรานซิโอนกล่าวถึงนิยามคำว่า สิทธิ (right) ที่ถูกใช้ร่วมกันในทุกทฤษฎีสวัสดิ์ว่า สิทธิเป็นเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ปกป้องผลประโยชน์ (interest) ของปัจเจก อันเปรียบได้กับการสร้างรั้วขึ้นรอบ ๆ ปัจเจกแล้วมีป้ายห้ามผ่าน การพูดว่าผลประโยชน์หนึ่งของปัจเจกได้รับการปกป้องโดยสิทธิก็คือการพูดว่าผลประโยชน์นั้นๆได้รับการปกป้องจากการถูกละเมิดโดยง่ายเพียงเพราะการละเมิดนั้นจะให้ประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือส่วนรวม ตัวอย่างเช่น สิทธิในเสรีภาพ (right to liberty) จะปกป้องผลประโยชน์ในการเสรีภาพของเราหากผู้อื่นต้องการให้เราเข้าคุกเพียงเพราะพวกเขาไม่ชอบเราหรือไม่ได้ประโยชน์จากการมีเสรีภาพของเรา สิทธิพื้นฐานในความปลอดภัยทางกายภาพ (basic right to physical security) จะปกป้องผลประโยชน์ที่จะไม่ถูกฆ่า ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกข่มขืน และอื่นๆของเราไม่ให้ถูกละเมิด

โดยง่ายเพียงเพราะการละเมิดนั้นจะให้ประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ เป็นต้น² จากที่กล่าวมาข้างต้น เราอาจกล่าวได้ว่าสิทธิสัตว์ก็คือเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ปกป้องผลประโยชน์ที่เราคิดว่าสำคัญของสัตว์ไม่ให้ถูกละเมิดโดยง่ายเพียงเพราะการละเมิดนั้นจะให้ประโยชน์แก่ผู้อื่น อย่างไรก็ตาม การจะตอบว่าสัตว์มีสิทธิอะไรบ้างนั้นขึ้นอยู่กับนักทฤษฎีสิทธิสัตว์แต่ละคน เช่น ฟรานซิสโบนเน้นสิทธิพื้นฐานเพียงอย่างเดียว ส่วนโดนัลสันกับคิมลิก้าเน้นทั้งสิทธิพื้นฐานและสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะ เป็นต้น

1. หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมตามความคิดของฟรานซิสโบน

หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียม (principle of equal consideration) ตามความคิดของฟรานซิสโบนคือหลักการที่บอกให้เรา ปฏิบัติต่อกรณีที่เกิดขึ้นเหมือนกันในหนทางที่เหมือนกัน ถ้าไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะไม่ทำ³ ตัวอย่างเช่น ถ้าเรามีลูก 2 คนและพวกเขาประพฤติผิดเหมือนกัน เราก็ควรลงโทษทั้งคู่ด้วยวิธีการเดียวกัน หรือถ้าเราสนับสนุนให้มีโทษประหารสำหรับผู้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่น เราก็ควรเห็นด้วยว่ารัฐควรใช้มันลงโทษทุกคนที่ฆ่าผู้อื่น เป็นต้น⁴

ฟรานซิสโบนอ้างว่าหลักการดังกล่าวเป็นองค์ประกอบจำเป็นในทุกทฤษฎีศีลธรรม ทั้งนี้ก็เพราะหลักศีลธรรมใดๆควรถูกบังคับใช้อย่างเท่าเทียมและเป็นสากล ไม่ใช่ถูกบังคับใช้บนฐานความเอียงเข้าข้างประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากหลักศีลธรรมใดขาดการแสดงออกถึงหลักการนี้ เช่น ถ้าเราสนับสนุนโทษประหารสำหรับความผิดฐานฆ่าผู้อื่น แต่เรากลับอนุญาตให้ประหารเฉพาะคนผิวสีที่ฆ่าผู้อื่น แต่มีข้อยกเว้นให้กับคนผิวขาวที่กระทำความผิดเดียวกันนี้ หลักศีลธรรมของเราก็ไม่สามารถเป็นที่ยอมรับได้ เนื่องจากมีความลำเอียงเข้าข้างผลประโยชน์ของคนผิวขาวโดยที่ความแตกต่างทางสีผิวไม่ใช่เหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะใช้สนับสนุนการปฏิบัติต่อผู้ที่ฆ่าผู้อื่นเหมือนกันในหนทางที่แตกต่างกัน⁵

ฟรานซิสโบนยังกล่าวอีกว่าหลักการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการแบ่งแยกในประวัติศาสตร์มนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการเหยียดเพศ การเหยียดสีผิว หรือแม้แต่การเหยียดสปีชีส์ (speciesism) ทั้งนี้ก็เพราะหลักการดังกล่าวเรียกร้องให้ผู้ที่มีผลประโยชน์เหมือนกันได้รับการปกป้องในหนทางที่เหมือนกัน ตัวอย่างเช่น การเลิกทาสชาวแอฟริกันในอเมริกาส่วนหนึ่งมาจากการพิจารณาว่าคนผิวขาวกับคนผิวสีต่างก็

² Francione, *Introduction to animal rights*, xxvi-xxvii, 95.

³ การที่ข้าพเจ้าใช้ข้อความว่า “ปฏิบัติต่อกรณีที่เกิดขึ้นเหมือนกันในหนทางที่เหมือนกัน ถ้าไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะไม่ทำ” นี้มาจากการผสมกันระหว่างข้อความ treat like cases alike กับ treat similar interests in a similar way unless there is a morally sound reason for not doing ที่ฟรานซิสโบนมักใช้สลับกันเวลาพูดถึงสิ่งที่หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมบอกให้ทำ (Francione 2000: xxviii, 83) แต่ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า like cases เพราะจะได้ครอบคลุมทั้ง similar interests และความเหมือนในเรื่องอื่นๆ

⁴ Francione, *Introduction to animal rights*, 82-84.

⁵ Francione, *Introduction to animal rights*, 83-84.

เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสุขทุกข์ (sentient being)⁶ อันแสดงถึงการมีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมานเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อผลประโยชน์ดังกล่าวของคนผิวขาวได้รับการปกป้องโดยสิทธิพื้นฐาน คนผิวสีก็ควรได้รับการปกป้องเดียวกันนี้ด้วยเพราะความแตกต่างทางสีผิวไม่ใช่เหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะใช้ปฏิเสธการปกป้องคนผิวสีโดยสิทธิดังกล่าว กรณีการให้สิทธิที่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงส่วนหนึ่งก็มาจากการมองว่าผู้หญิงมีความรู้สึกสุขทุกข์เหมือนกับผู้ชาย ทำให้ผู้หญิงมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับผู้ชาย ไม่ใช่เป็นเพียงทรัพย์สินสมบัติของผู้ชายที่มีเพียงหน้าที่เติมเต็มความเป็นภรรยา ความเป็นแม่ หรือเป็นแค่วัตถุทางเพศ กรณีการให้สิทธิพื้นฐานแก่เด็กและผู้พิการทางสติปัญญาอย่างเท่าเทียมกับมนุษย์ผู้ใหญ่ปกติ ก็มาจากการมองว่าเด็กและผู้พิการดังกล่าวต่างก็มีความรู้สึกสุขทุกข์เหมือนกับผู้ใหญ่ปกติ เป็นต้น⁷ และเช่นเดียวกันนั้น ความแตกต่างทางสปีชีส์ก็ถูกคัดค้านแล้วตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 19 ว่าไม่ใช่เหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะกีดกันการปกป้องทางศีลธรรมแก่สัตว์ที่มีความรู้สึกสุขทุกข์เหมือนกับมนุษย์

2. ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิโอน

ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิโอน คือทฤษฎีศีลธรรมเกี่ยวกับสัตว์ที่เสนอว่าสัตว์ควรได้รับการปกป้องโดย สิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของ (basic right not to be treated as things) เหมือนกับมนุษย์ โดยฟรานซิโอนใช้คำว่า abolitionist หรือ ผู้สนับสนุนการเลิกทาส แสดงถึงจุดยืนสิทธิสัตว์ของเขาว่าแตกต่างจากแนวคิดสวัสดิการสัตว์สายประโยชน์นิยมและแนวคิดสิทธิสัตว์อื่นๆที่ยังคงยอมรับการเอาเปรียบสัตว์โดยมนุษย์ และคำว่าการเลิกทาสนี้บ่งชี้ว่าสัตว์ถูกปฏิบัติไม่ต่างจากมนุษย์ผู้เป็นทาส (human slavery) เนื่องจากมนุษย์ผู้เป็นทาสและสัตว์ต่างก็ถูกปฏิบัติราวกับเป็นทรัพย์สิน (property) หรือเป็นสิ่งของ (things) ที่ถูกมนุษย์คนอื่นเป็นเจ้าของอันอาจนำมาซึ่งความทุกข์ทรมานได้เหมือนกัน

2.1 ความเป็นมา

ฟรานซิโอนเริ่มต้นทฤษฎีของเขาด้วยความเชื่อที่ยอมรับได้โดยคนทั่วไป (conventional wisdom) เกี่ยวกับสถานะทางศีลธรรมของสัตว์ ซึ่งเป็นการรู้เอง (intuition) 2 ข้อ ได้แก่ 1) “เราสามารถให้ความสำคัญกับมนุษย์มากกว่าสัตว์ได้ในสถานการณ์ที่มีความจำเป็น” เช่น สมมติว่าเราเดินผ่านบ้านไฟไหม้ที่มีมนุษย์หนึ่ง

⁶ สิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสุขทุกข์ (sentient being) ตามความคิดของฟรานซิโอนคือ ผู้ที่สามารถมีประสบการณ์ต่อความเจ็บปวด (pain) หรือความทรมาน (suffering) และความพึงพอใจ (pleasure) ได้ อีกทั้งยังมี “ตัวฉัน” ผู้มีสำนึกรู้ต่อประสบการณ์นั้นๆ อันเป็นประสบการณ์ส่วนตัว ซึ่งการมีความสามารถดังกล่าวนี้ทำให้สิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกสุขทุกข์มีผลประโยชน์ที่จะไม่ประสบกับความเจ็บปวดหรือความทรมาน และมีผลประโยชน์ที่จะประสบกับความพึงพอใจ (Francione 2000: xxxvii, 6)

⁷ Francione, *Introduction to animal rights*, 84-85, 125-127.

⁸ ฟรานซิโอนไม่ได้เหมารวมว่าสัตว์ทั้งหมดมีความรู้สึกสุขทุกข์ ดังที่เขาไม่แน่ใจว่าแมลงมีมันหรือไม่ แต่เขาแน่ใจว่าสัตว์ส่วนใหญ่ที่เราเอาเปรียบอยู่เป็นกิ้งก่า เช่น ไพรเมต แมว หนู ไก่ และหมู มีมันอย่างไม่ต้องสงสัย (Francione 2000: xxxvii, 6)

คนกับสุนัขหนึ่งตัวติดอยู่และเราเป็นคนเดียวในบริเวณนั้นที่สามารถช่วยเหลือพวกเขาได้ แต่ไฟที่ไหม้อย่างรุนแรงทำให้เรามีเวลาจำกัดและสามารถช่วยได้เพียงหนึ่ง คำถามคือ “เราจะเลือกใคร” ซึ่งคำตอบจากการรู้เองนี้จะกำหนดให้เราเลือกช่วยมนุษย์และปล่อยให้สุนัขตาย ในชีวิตประจำวันเราสามารถพบเจอสถานการณ์ที่เทียบเคียงกับบ้านไฟไหม้ได้ เช่น เราถูกสัตว์ร้ายโจมตี ซึ่งเรามีเวลาจำกัดทำให้เราไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากต้องทำอันตรายสัตว์เพื่อความอยู่รอดของเรา หรือบางสังคมมนุษย์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีพืชผักเพียงพอก็มีความจำเป็นต้องล่าสัตว์เพื่อเป็นอาหาร เป็นต้น 2) “การสร้างความทรมานที่ไม่จำเป็น (unnecessary suffering) ให้กับสัตว์เป็นสิ่งผิด” เนื่องจากคนส่วนใหญ่ยอมรับเรียบร้อยแล้วว่าสัตว์มีความรู้สึกสุขทุกข์เหมือนกับมนุษย์⁹

ฟรานซิสโอนกล่าววาทองสองความเชื่อดังกล่าวถูกประกอบขึ้นเป็นหลักการการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม (humane treatment principle) ที่กล่าวโทษการสร้างความทรมานที่ไม่จำเป็นให้กับสัตว์ว่าผิดศีลธรรม หลักการนี้ถือกำเนิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 19 โดยมีจุดเริ่มต้นในทฤษฎีศีลธรรมของเจเรมี เบนแธม (Jeremy Bentham) ผู้ก่อตั้งแนวคิดประโยชน์นิยมสมัยใหม่และเป็นผู้บุกเบิกแนวคิดสวัสดิการสัตว์ และหลักการนี้ก็ถูกยกระดับขึ้นเป็นกฎหมายสวัสดิการสัตว์ เช่น กฎหมายต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์ เป็นต้น ซึ่งสั่งห้ามการสร้าง ความทรมานที่ไม่จำเป็นให้กับสัตว์และมีบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืน¹⁰

ก. โรคจิตเภททางศีลธรรม

อย่างไรก็ตาม ฟรานซิสโอนอ้างว่าแม้ว่าคนส่วนใหญ่จะเชื่อว่าการสร้างความทรมานที่ไม่จำเป็นให้กับสัตว์เป็นสิ่งผิด แต่ปัญหาคือคนส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามในสิ่งที่พวกเขาเชื่อ ฟรานซิสโอนเรียกปัญหานี้ว่าโรคจิตเภททางศีลธรรม (moral schizophrenia) เกี่ยวกับสัตว์อันเป็นปรากฏการณ์ความไม่ตรงกันระหว่างสิ่งที่ผู้คนเชื่อกับสิ่งที่พวกเขาปฏิบัติจริง กล่าวคือ เราส่วนใหญ่สร้างความทรมานให้กับสัตว์มากมายแม้ว่าจะไม่มีความจำเป็นจริงๆ เช่น เราไม่จำเป็นต้องสวมใส่เสื้อผ้าขนเฟอร์ ไม่จำเป็นต้องล่าสัตว์เพื่อกีฬา ไม่จำเป็นต้องใช้สัตว์เพื่อความบันเทิง¹¹ เราส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในสังคมที่มีพืชผักเพียงพอไม่มีความจำเป็นต้องกินสัตว์เพื่อความอยู่รอดอีกต่อไป ดังที่ฟรานซิสโอนอ้างตามที่กระทรวงเกษตรสหรัฐและสมาคมนักกำหนดอาหารรายงานว่ อาหารจำพวกพืชและวิตามินบี 12 ก็สามารถให้โปรตีน วิตามิน เกลือแร่ และโภชนาการอื่นๆที่เพียงพอต่อสุขภาพมนุษย์ในระดับดีเยี่ยม อีกทั้งความไม่จำเป็นนี้ยังสามารถพิจารณาได้จากการกินเนื้อสัตว์นำโรคร้ายมาสู่

⁹ Francione, *Introduction to animal rights*, xxii-xxiii, xxxvi.

¹⁰ Francione, *Introduction to animal rights*, 5, 7-8.

¹¹ Francione, *Introduction to animal rights*, xix-xxi, xxiv, 18-30.

ร่างกายมากกว่าการกินอาหารจำพวกวีแกนหรือมังสวิรัต และการทำเกษตรกรรมสัตว์ก็กำลังทำลายสิ่งแวดล้อม¹²

แม้แต่การใช้สัตว์เป็นโมเดลการทดลองเพื่อความรู้ทางการแพทย์ ซึ่งยากที่จะปฏิเสธประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากการใช้สัตว์นี้ แต่ฟรานซิโอนก็มองว่าการใช้ที่ไม่สามารถยอมรับได้ทางศีลธรรมในแบบเดียวกับที่เราไม่ยอมรับการนำมนุษย์คนหนึ่งมาใช้ทดลองโดยที่เจ้าตัวไม่ยินยอมเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้รักษาโรคให้มนุษย์อีกคนหนึ่ง และฟรานซิโอนมีข้อโต้แย้งที่พอจะลดทอนความจำเป็นของการใช้สัตว์เพื่อความรู้ทางการแพทย์ได้แก่ ความไว้วางใจที่เรามีต่อการใช้สัตว์เป็นโมเดลการทดลองมาจากความเคยชินจนเราไม่กล้าลองใช้วิธีการอื่นแทน เช่น โปรตีนสังเคราะห์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ อาจได้ผลเหมือนกัน โครงสร้างทางชีววิทยาของสัตว์แตกต่างจากมนุษย์ทำให้ข้อมูลที่ได้จากสัตว์ไม่น่าเชื่อถือและมีตัวอย่างความล้มเหลวในอดีตมากมาย เช่น การทดลองโรคโปลิโอในลิงจะติดเชื้อเฉพาะในระบบประสาท แต่ในมนุษย์โรคนี้สามารถฝังอยู่ในเนื้อเยื่อที่ไม่ใช่เซลล์ประสาทได้ด้วย การทดลองนำหลอดเลือดดำมาใช้แทนหลอดเลือดแดงใช้ได้กับมนุษย์ แต่ใช้ไม่ได้กับสุนัข เป็นต้น หรือเรามีทางเลือกอื่นที่เป็นการแก้ปัญหาสุขภาพมนุษย์ที่ต้นเหตุ ได้แก่ หยุดบริโภคเนื้อสัตว์ เลิกเหล้าและบุหรี่ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ หรือแทนที่เราจะนำเงินไปลงทุนกับการวิจัยโรคเอดส์ที่ต้องใช้สัตว์ เราสามารถนำเงินดังกล่าวไปใช้ลงทุนในการรณรงค์เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยแทน ซึ่งนี่จะช่วยลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ได้ดีกว่า เป็นต้น¹³

ข. สถานภาพทรัพย์สิน

เมื่อฟรานซิโอนวินิจฉัยหาสาเหตุของโรคจิตเภททางศีลธรรมเกี่ยวกับสัตว์นี้ก็พบว่าสาเหตุหลักมาจากสถานภาพทรัพย์สิน (property status) ที่สัตว์เป็นอยู่ กล่าวคือ เพราะสัตว์ถูกมองเป็นทรัพย์สินของมนุษย์ ดังนั้น จึงเกิดชนชั้นทางศีลธรรมที่มนุษย์มีอำนาจเหนือสัตว์ในฐานะผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมีอำนาจเหนือทรัพย์สินของพวกเขา มุมมองเรื่องสัตว์เป็นทรัพย์สินของมนุษย์นี้มีมานานแล้วตั้งแต่ช่วงก่อนศตวรรษที่ 19 และได้รับความชอบธรรมจากคำสอนศาสนาเรื่องพระเจ้าอนุญาตให้มนุษย์มีอำนาจเหนือสรรพสัตว์ จากนั้น จอห์น ล็อก (John Locke, ค.ศ. 1632-1704) นักปรัชญาสมัยใหม่ก็ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัว (private property) เพื่อให้ความชอบธรรมกับการที่มนุษย์ปัจเจกจะสามารถเป็นเจ้าของและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหนึ่งๆที่พวกเขามีกรรมสิทธิ์ได้แต่เพียงผู้เดียวโดยที่ผู้อื่นไม่สามารถละเมิดได้ ดังนั้น เมื่อสัตว์มีสถานภาพเป็นทรัพย์สินของมนุษย์คนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งและเราทุกคนต้องเคารพสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น ผลลัพธ์ที่ตามมาก็คือไม่มีใครมีสิทธิ์ไปสั่งห้ามการใช้สัตว์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของได้¹⁴

¹² Francione, *Introduction to animal rights*, 10-17, 21-22.

¹³ Francione, *Introduction to animal rights*, 36-44.

¹⁴ Francione, *Introduction to animal rights*, 50-54.

ฟรานซิโอนีวิจารณ์ว่าการที่สัตว์ถูกมองเป็นทรัพย์สินของมนุษย์นี้ทำให้หลักการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมของแนวคิดสวัสดิการสัตว์สายประโยชน์นิยมไม่มีความหมาย เนื่องจากหลักการดังกล่าวเรียกร้องให้เรายอมรับความเท่าเทียมในผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمانของมนุษย์กับของสัตว์ และอนุญาตให้เราละเมิดผลประโยชน์ดังกล่าวของสัตว์ได้เฉพาะในสถานการณ์ที่เรามีความขัดแย้งในผลประโยชน์กับสัตว์จริงๆ เช่น สถานการณ์สัตว์ร้ายโจมตี เป็นต้น แต่ในสถานการณ์ที่เราไม่มีความจำเป็นต้องสร้างทรมานให้กับสัตว์ เช่น การใช้สัตว์เพื่อความบันเทิง กีฬา หรือการกินสัตว์ในสถานการณ์ที่เราเลือกได้ที่จะเป็นวีแกน ผลประโยชน์ของเราที่จะได้รับความพึงพอใจ ความสนุก ความสะดวกสบาย หรือการตอบสนองจารีตนี้ถือว่าไม่เพียงพอที่จะใช้หักล้างผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมานของสัตว์ แต่สถานภาพทรัพย์สินที่สัตว์เป็นอยู่กลับอนุญาตให้ผลประโยชน์ของมนุษย์ที่ไม่สำคัญเหล่านี้สามารถหักล้างผลประโยชน์ดังกล่าวของสัตว์ได้ เนื่องจากสถานภาพดังกล่าวกำหนดให้ผลประโยชน์ของเจ้าของทรัพย์สินมีความสำคัญมากกว่าผลประโยชน์ของทรัพย์สินเสมอ¹⁵

อีกทั้งสถานภาพทรัพย์สินนี้ยังทำให้กฎหมายสวัสดิการสัตว์ไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันความทรมานที่ไม่จำเป็นให้กับสัตว์ เนื่องจากเมื่อผนวกกับการที่สังคมมนุษย์ให้ความสำคัญกับสิทธิในทรัพย์สินของผู้คนแล้ว ก็ส่งผลให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมมีการเอื้อประโยชน์ให้กับมนุษย์ในหลายหนทาง เช่น กฎหมายมีข้อยกเว้นให้กับกรณีการใช้สัตว์ที่กลายเป็นสถาบันไปแล้ว เช่น เกษตรกรรมสัตว์ การล่าสัตว์ การทดลอง เป็นต้น และต่อให้กฎหมายจะไม่มีข้อยกเว้น ศาลก็จะยกเว้นให้อยู่ดีโดยพิจารณาให้จำเลยผู้ทารุณกรรมสัตว์บางราย เช่น ฝึกวินัยสุนัขอย่างทารุณ ตัดเขี้ยวควายโดยไม่ใช้ยาชา เป็นต้น สามารถพ้นผิดได้ เนื่องจากคำว่า ทารุณกรรม ถูกตีความใหม่ว่าเป็นการกระทำที่เบี่ยงเบนจากสิ่งที่สังคมยอมรับ ดังนั้น ต่อให้เราจะปฏิบัติต่อสัตว์อย่างเลวร้ายแต่ถ้าการปฏิบัตินั้นเป็นไปเพื่อเป้าหมายที่สังคมยอมรับได้ เราก็จะไม่มีผิดใดๆ นอกจากนี้ยังมีกรณีที่กฎหมายถูกเขียนอย่างจงใจให้ไม่คุ้มครองสัตว์หลายชนิดที่ถูกมนุษย์ใช้งานอีกด้วย¹⁶

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ฟรานซิโอนีเห็นว่าหนทางเดียวที่จะแก้ปัญหาโรคจิตเภททางศีลธรรมนี้ได้ก็คือ ต้องยกเลิกสถานภาพทรัพย์สินที่สัตว์เป็นอยู่ผ่านการให้ “สิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของ” แก่สัตว์ และหลักการพื้นฐานที่สุดที่ฟรานซิโอนีนำมาใช้สนับสนุนความชอบธรรมของการยกเลิกนี้ก็คือ หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียม

2.2 การประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมโดยฟรานซิโอนี

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าหลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมตามความคิดของฟรานซิโอนีคือหลักการที่บอกให้เรา ปฏิบัติต่อกรณีที่เกิดขึ้นในหนทางที่เหมือนกัน ถ้าไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะไม่ทำ และฟรานซิ

¹⁵ Francione, *Introduction to animal rights*, 54-55, 157-158.

¹⁶ Francione, *Introduction to animal rights*, 56-72.

โอนนำหลักการนี้มาใช้สนับสนุนการยกเลิกสถานภาพทรัพย์สินที่สัตว์เป็นอยู่ ซึ่งข้าพเจ้าสามารถสรุปเป็นชุดการอ้างเหตุผลได้ดังนี้

- (1) มนุษย์และสัตว์เป็น *กรณีที่เหมาะสม* ในฐานะผู้มีความรู้สึกสุขทุกข์หรือมีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمانเหมือนกัน
- (2) เมื่อผลประโยชน์ดังกล่าวของมนุษย์ได้รับการปกป้องโดยสิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็น *สิ่งของ* ดังนั้น ผลประโยชน์ของสัตว์ก็ควรได้รับการปกป้องโดยสิทธิดังกล่าวด้วย เพื่อแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้มีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمانเหมือนกัน ในหนทางที่เหมาะสม
- (3) *ไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรม* ที่จะปฏิเสธการให้สิทธิดังกล่าวแก่สัตว์

ขยายความก็คือ ฟรานซิสโอนยอมรับว่าสัตว์มีความรู้สึกสุขทุกข์หรือมีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمانเหมือนกับมนุษย์ ซึ่งข้ออ้างนี้ได้รับการสนับสนุนโดยข้อมูลทางวิทยาศาสตร์มากมาย เช่น หลักฐานเชิงประจักษ์เรื่องมนุษย์และสัตว์หลายชนิดที่เราเอาเปรียบอยู่เป็นกิจวัตรมีความเหมือนกันทางประสาทวิทยาและทางจิตวิทยา เป็นต้น และฟรานซิสโอนใช้ข้อมูลเหล่านี้โต้แย้งความคิดแบบคาร์ที่เชียนที่เชื่อว่าสัตว์เป็นเพียงจักรกล ไม่มีจิตหรือความรู้สึกใดๆทั้งสิ้น อันเป็นความเชื่อที่มีแค่คนส่วนใหญ่ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 19 กับคนส่วนน้อยในปัจจุบันเท่านั้นที่จะยอมรับ¹⁷

อีกทั้งฟรานซิสโอนยังกล่าวว่าการมีความรู้สึกสุขทุกข์ของสัตว์นี้ยังครอบคลุมการมีผลประโยชน์ที่จะดำรงอยู่ต่อไปและผลประโยชน์ที่จะไม่ถูกใช้ทรัพย์สินของมนุษย์ด้วย และโต้แย้งต่อความคิดของนักทฤษฎีสวัสดิการสัตว์สายประโยชน์นิยมที่เชื่อว่าสัตว์ไม่มีผลประโยชน์สองอย่างหลังเพราะสัตว์ไม่มีการตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) ดังนั้น ความตายและการถูกเอาเปรียบโดยมนุษย์ไม่ได้ทำอันตรายสัตว์ กล่าวคือ ฟรานซิสโอนอ้างข้อมูลทางวิทยาศาสตร์มากมายเพื่อสนับสนุนว่าสัตว์ที่มีความรู้สึกสุขทุกข์ก็มีการตระหนักรู้ตนเองและความตายกับการถูกเอาเปรียบโดยมนุษย์ก็สามารถทำอันตรายพวกมันได้ ได้แก่ อ้างทฤษฎีวิวัฒนาการของชาร์ลส์ ดาร์วิน อ้างงานของนักชีววิทยาและนักประสาทวิทยา รวมถึงอ้างความเชื่อโดยทั่วไปที่ว่าความตายคือการทำอันตรายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดต่อสิ่งผู้มีความรู้สึกสุขทุกข์ ดังที่วิวัฒนาการสร้างการมีความรู้สึกสุขทุกข์ขึ้นมาก็เพื่อให้สิ่งมีชีวิตที่มีความซับซ้อนขึ้นในการเอาตัวรอดหรือหลีกเลี่ยงสิ่งคุกคามชีวิตและยังใช้มันในการมุ่งสู่สถานการณ์ที่ทำให้ชีวิตของพวกมันดีขึ้น สรุปก็คือแค่สัตว์มีความรู้สึกสุขทุกข์ก็ถือว่าพวกมันมีผลประโยชน์ที่จะดำรงอยู่ต่อไปและผลประโยชน์ที่จะไม่ถูกใช้เป็นทรัพย์สินของมนุษย์แล้ว เพราะการมีความรู้สึกสุขทุกข์นี้ทำให้สัตว์ตระหนักได้ว่าการถูกใช้เป็นทรัพย์สินของมนุษย์เป็นสิ่งที่คุกคามชีวิตอย่างหนึ่งหรือขัดขวางพวกมันจากความพึงพอใจ

¹⁷ Francione, *Introduction to animal rights*, xxxvi, 104-106.

ข้ออ้างของฟรานซิโอนเรื่องมนุษย์ครอบครอง “สิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของ” ก็มีข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์รองรับ นั่นคือ ข้อเท็จจริงที่ว่ามีการออกกฎหมายระดับนานาชาติที่สั่งห้ามการใช้มนุษย์เป็นทาสหรือเป็นทรัพย์สินของมนุษย์ผู้อื่น โดยไม่คำนึงว่ามนุษย์ผู้เป็นทาสนั้นจะได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมโดยนายทาสหรือไม่ ทั้งนี้ก็เพราะการเป็นทาสถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ทางศีลธรรม เนื่องจากการอนุญาตผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมานของปัจเจกสามารถถูกละเมิดเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น¹⁸

จากนั้นฟรานซิโอนก็อ้างว่าเมื่อสัตว์มีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมานอันครอบคลุมผลประโยชน์ที่จะไม่ถูกฆ่าและไม่ถูกใช้ทรัพย์สินของมนุษย์เช่นเดียวกับมนุษย์ ดังนั้น สัตว์ก็ควรได้รับการปฏิบัติ ในหนทางที่เหมือนกันกับมนุษย์ นั่นคือ การได้รับการปกป้องโดยสิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของเหมือนกัน อันนำไปสู่การเลิกทาสสัตว์หรือยกเลิกมุมมองเรื่องสัตว์เป็นทรัพย์สินของมนุษย์ โดยไม่คำนึงว่าสัตว์นั้นจะได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมจากมนุษย์หรือไม่ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราใช้ปกป้องผลประโยชน์ดังกล่าวของสัตว์ตอนนี้ยังไม่ใช้สิทธิพื้นฐาน แต่เป็นการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมเพื่อลดความทรมานที่ไม่จำเป็นให้กับสัตว์แต่ไม่ได้ยกเลิกการเอาเปรียบนั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตามความคิดของนักทฤษฎีสวัสดิการสัตว์สายประโยชน์นิยม การเอาเปรียบสัตว์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์สามารถยอมรับได้ทางศีลธรรมตราบเท่าที่การกระทำดังกล่าวมีการลดความเจ็บปวดทรมานของสัตว์ให้เหลือน้อยที่สุด¹⁹ ตัวอย่างเช่น เจ้าของสัตว์หรือผู้ใช้สัตว์ที่กลายเป็นสถาบันไปแล้วควรมีการปฏิรูปสวัสดิการสัตว์ เช่น เจ้าของฟาร์มไก่ควรเปลี่ยนจากการกักขังแม่ไก่ในกรงแบบเตอรีมาเป็นระบบไร้กรง โรงฆ่าสัตว์ควรเปลี่ยนจากการทำให้เปิดไถ่สลับด้วยการช็อตไฟฟ้าก่อนถูกเชือดมาเป็นการทำให้ไร้สำนึกด้วยการพ่นแก๊ส เป็นต้น หรือในกรณีสัตว์ทดลอง ชุมชนการวิจัยก็มีการออกหลักการ 3R ได้แก่ Reduction (ใช้สัตว์ให้น้อยที่สุด) Refinement (ลดความเจ็บปวด ความไม่สะดวกสบาย และต้องปรึกษาสัตวแพทย์ทุกครั้งที่จำเป็นต้องมีการสร้างความเจ็บปวดอย่างมากให้กับสัตว์) และ Replacement (ใช้ทางเลือกอื่น ถ้ามี)²⁰

ฟรานซิโอนเพิ่มเติมว่าสิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของจะปกป้องผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมานของสัตว์จากการถูกมนุษย์ใช้เป็นทาสเท่านั้น แต่ไม่ได้ปกป้องพวกมันจากความทรมานโดยจำเป็นที่มาจากสาเหตุอื่นๆ เช่น อุบัติเหตุ ผู้ล่า โรคระบาด เป็นต้น เช่นเดียวกับกรณีมนุษย์ที่สิทธิดังกล่าวก็ปกป้องพวกเขาจากการถูกใช้เป็นทาสเท่านั้น²¹

¹⁸ Francione, *Introduction to animal rights*, xxviii.

¹⁹ Francione, *Introduction to animal rights*, 133-134 และ Francione & Garner. *The Animal Rights Debate* (New York: Columbia University Press, 2010), 29, 41.

²⁰ Francione, *Introduction to animal rights*, 33.

²¹ Francione, *Introduction to animal rights*, 99-100.

แต่ถึงกระนั้น ก็มี 4 เหตุผลหลักที่ผู้ต่อต้านสิทธิสัตว์จะนำมาใช้ต่อต้านการเลิกทาสสัตว์ ได้แก่ 1) การอ้างความแตกต่างทางสปีชีส์ 2) การอ้างคำสอนศาสนา 3) การอ้างว่าสัตว์ขาดความสามารถทางารรู้คิดบางอย่างที่มนุษย์มี 4) การอ้างว่าสัตว์มีคุณค่าในตัวเองน้อยกว่ามนุษย์ ซึ่งฟรานซิโอนได้ให้ข้อโต้แย้งต่อเหตุผลต่อต้านเหล่านี้แล้ว ได้แก่

ข้อแรก การอ้างความแตกต่างทางสปีชีส์ ไม่ใช่เหตุผลที่ดีทางศีลธรรม อย่างแน่นอน เนื่องจากการอ้างความแตกต่างทางสปีชีส์นี้ไม่ได้ให้เนื้อหาอะไรมาไปกว่าการพูดว่า สปีชีส์มนุษย์เหนือกว่าสปีชีส์สัตว์อื่นในตัวเอง ซึ่งคล้ายคลึงกับกับความคิดอื่นๆที่ปัจจุบันไม่เป็นที่ยอมรับทางศีลธรรม นั่นคือ ความคิดของผู้สนับสนุนการเหยียดเพศหรือการเหยียดสีผิวที่อ้างว่า เพศชายเหนือกว่าเพศหญิงในตัวเอง หรือ คนผิวขาวเหนือกว่าคนผิวสีในตัวเอง²²

ข้อที่สอง ฟรานซิโอนโต้แย้งว่าการอ้างคำสอนศาสนาเรื่องพระเจ้าอนุญาตให้มนุษย์มีอำนาจเหนือสัตว์ขาดความน่าเชื่อถือด้วยหลายเหตุผล เช่น ความน่าเชื่อถือของข้ออ้างเรื่องมนุษย์มีอำนาจเหนือสัตว์ขึ้นอยู่กับความเชื่อของพระเจ้า แต่ความเชื่อว่าพระเจ้ายูจริงขาดความน่าเชื่อถือในแง่ของการไม่เป็นที่ยอมรับโดยสากล อีกทั้งข้ออ้างเรื่องมนุษย์มีอำนาจเหนือสัตว์นี้ก็สามารถถูกตีความได้ว่ามนุษย์เป็นผู้พิทักษ์ (steward) สัตว์จากความทรمانก็เป็นได้ หรือต่อให้เราจะยึดตามความหมายตรงตัวว่าพระเจ้าอนุญาตให้มนุษย์ใช้สัตว์เป็นทรัพยากรของพวกเขาก็จริง การยึดคัมภีร์ไบเบิลเป็นฐานก็เรียกร้องให้เราต้องอธิบายให้ได้ว่า ทำไมเราจึงไม่ยอมรับความถูกต้องชอบธรรมของเนื้อหาอื่นๆที่ปรากฏในคัมภีร์ด้วย เช่น การสนับสนุนการใช้มนุษย์เป็นทาสในเรื่องราวของโนอาห์ การสนับสนุนโทษประหารในกรณีกร่วมเพศ การสนับสนุนให้คนรวยต้องสละทรัพย์สินสมบัติ เป็นต้น²³ ซึ่งถ้าเราแก้ปัญหานี้โดยการอ้างว่าเพราะมนุษย์เหนือกว่าสัตว์ในตัวเอง นี่ก็จะนำไปสู่การเหยียดสปีชีส์อันไม่สามารถยอมรับได้ทางศีลธรรมเช่นเดียวกับการเหยียดเพศและเหยียดสีผิว

ข้อที่สาม ฟรานซิโอนโต้แย้งการปฏิเสธสิทธิสัตว์โดยอ้างว่าเพราะสัตว์ขาดความสามารถทางารรู้คิดบางอย่างที่มนุษย์มี เช่น การใช้เหตุผล สำนึกรู้ต่อตนเอง ความเชื่อ ภาษา ความเป็นผู้กระทำทางศีลธรรม ความรู้สึกเกี่ยวกับความยุติธรรม เป็นต้น โดยฟรานซิโอนอ้างว่าความรู้สึกสุขทุกข์อย่างเดียวกัก็เพียงพอแล้วที่จะทำให้สัตว์สามารถมีสิทธิพื้นฐานได้ เพราะสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานก็ตั้งอยู่บนฐานนี้ มิฉะนั้น มนุษย์บางกลุ่มที่มีความรู้สึกสุขทุกข์แต่ขาดความสามารถทางารรู้คิดดังกล่าว เช่น เด็กทารก หรือผู้พิการทางสติปัญญาขั้นรุนแรง ก็คงจะไม่สามารถมีสิทธิพื้นฐานได้และคงถูกนำมาใช้เป็นทาสของมนุษย์ผู้ใหญ่ปกติไป

²² Francione, *Introduction to animal rights*, xxix, 125-127 และ Francione & Garner, *The Animal Rights Debate* (New York: Columbia University Press, 2010), 83-84.

²³ Francione, *Introduction to animal rights*, 109-111.

แล้ว และถ้าเราแก้ปัญหานี้โดยการอ้างว่าเพราะมนุษย์เหนือกว่าสัตว์ในตัวเอง นี่ก็จะนำไปสู่การเหยียดสีผิว²⁴ ซึ่งไม่สามารถยอมรับได้ทางศีลธรรมเช่นเดียวกับการเหยียดเพศและเหยียดสีผิว²⁴

ข้อสุดท้าย ฟรานซิโตนโต้แย้งความคิดเรื่องสัตว์มีคุณค่าในตัวเองน้อยกว่ามนุษย์ว่ามีความขัดแย้งทางตรรกะ กล่าวคือ การมีสถานะทางศีลธรรมจะต้องมาคู่กับการมีคุณค่าในตัวเองอย่างเท่าเทียมกันกับผู้อื่น มิฉะนั้น การมีสถานะทางศีลธรรมก็จะเป็นไปโดยไม่มีจุดหมาย ตัวอย่างเช่น ถ้ามนุษย์คนหนึ่งมีคุณค่าในตัวเองน้อยกว่าผู้อื่น เขาผู้นั้นก็จะถูกละเมิดคุณค่านั้นๆเมื่อไหร่ก็ได้เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ที่มีคุณค่าในตัวเองมากกว่า ทำให้การมีสถานะทางศีลธรรมของเขาไม่มีความหมาย เป็นต้น เช่นเดียวกันนั้น ถ้าสัตว์มีคุณค่าในตัวเองน้อยกว่ามนุษย์ นี่ก็จะขัดแย้งกับการมีสถานะทางศีลธรรมของสัตว์เอง²⁵

2.3 ข้อเสนอในทางปฏิบัติของการเลิกทาสสัตว์

ฟรานซิโตนอ้างว่าการให้สิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของแก่สัตว์นำไปสู่ข้อเสนอในทางปฏิบัติ 3 อย่าง ได้แก่

1) การตั้งตนเป็นวีแกนและให้การศึกษาแก่สังคม ซึ่งหมายถึงการที่เราต้องงดกินงดใช้ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ได้แก่ เนื้อ-นม-ไข่ ขนเฟอร์ หนังสัตว์ และอื่นๆ เพื่อยกเลิกมุมมองเรื่องสัตว์ดำรงอยู่เพื่อรับใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และต้องมีนักกิจกรรมเพื่อสิทธิสัตว์ช่วยให้การศึกษาแก่สาธารณะว่าทำไมเราจึงควรเป็นวีแกนหรือควรงดเลิกการเอาเปรียบสัตว์ที่กลายเป็นสถาบันไปแล้ว ซึ่งการกระทำเหล่านี้จะนำไปสู่การเลิกทาสสัตว์อย่างค่อยเป็นค่อยไป²⁶

2) การหยุดเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง ซึ่งหมายถึงการคุมกำเนิดสัตว์เลี้ยงโดยทั้งหมดเพื่อให้การเลี้ยงสัตว์ค่อยๆหมดไป ซึ่งข้อเสนอนี้มาจากการที่ฟรานซิโตนมองว่าการเลี้ยงสัตว์เป็นสิ่งผิดในตัวเองด้วย 2 เหตุผลหลัก คือ 1) การเลี้ยงสัตว์คือการแสดงออกถึงชนชั้นทางศีลธรรมที่ซึ่งมนุษย์มีอำนาจเหนือสัตว์ เนื่องจากสัตว์เลี้ยงคือสัตว์ที่ถูกมนุษย์เพาะพันธุ์ขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ ดังนั้น การอนุญาตให้สัตว์เลี้ยงได้สืบพันธุ์ต่อไปอันเป็นการสนับสนุนให้มีการเลี้ยงสัตว์ต่อไปจึงถือเป็นการคงรักษามุมมองเรื่องสัตว์เป็นทรัพย์สินของมนุษย์เอาไว้ 2) ต่อให้เราจะสามารถออกกฎหมายบังคับให้มนุษย์ปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงของพวกเขาให้ใกล้เคียงกับมนุษย์มากที่สุด ดังเช่นที่สุนัขและแมวแสนรักมักได้รับการปฏิบัติราวกับเป็นสมาชิกครอบครัวมนุษย์ แต่ฟรานซิโตนก็อ้างว่าการเลี้ยงสัตว์ยังคงเป็นการปฏิบัติไม่ดีต่อสัตว์อยู่ดี ในแง่ที่ว่าเป็นการทำให้สัตว์ต้องตกอยู่ในสภาพที่ขึ้นตรงต่อการอุปถัมภ์ของมนุษย์ตลอดชีวิต ซึ่งหากเทียบเคียงกับกรณีมนุษย์ก็จะได้ว่า สัตว์เลี้ยงเป็นเหมือนกับคนที่ถูกปฏิบัติราวกับเป็นเด็กตลอดเวลา อันจำเป็นต้องพึ่งพาการ

²⁴ Francione, *Introduction to animal rights*, 111-127.

²⁵ Francione, *Introduction to animal rights*, 128.

²⁶ Francione & Garner, *The Animal Rights Debate* (New York: Columbia University Press, 2010), 62.

อุปถัมภ์หรือการถูกบงการโดยผู้อื่น ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ ซึ่งการถูกปฏิบัติดังกล่าวแสดงถึงการอยู่ในสภาพที่เสื่อมเสียเกียรติ (indignity) อันเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ในกรณีมนุษย์ (ยกเว้นกรณีผู้ไม่ปกติ)²⁷

3) การปล่อยสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงไว้ตามลำพัง ซึ่งหมายถึงการให้เราหยุดการล่า การฆ่า การจับตัว และการรบกวนชีวิตตามธรรมชาติของสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยง อีกทั้งฟรานซิสโอนยังเสนอให้เราหยุดทำลายถิ่นอาศัยของพวกมันด้วย ส่วนกรณีสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงที่มีความขัดแย้งกับมนุษย์อยู่เป็นประจำ เช่น กวางที่เข้ามาแทะเล็มพุ่มไม้ประดับตามบ้านเรือน เป็นต้น ฟรานซิสโอนก็เสนอให้เราแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวแบบไม่ใช่ความรุนแรงหรือไม่ใช้วิธีการที่เราไม่ใช้กับมนุษย์²⁸

3. ทฤษฎีสัตว์ในฐานะความเป็นพลเมือง

ทฤษฎีสัตว์ในฐานะความเป็นพลเมืองของโดนัลสันกับคิมลิก้า คือ ทฤษฎีศีลธรรมเกี่ยวกับสัตว์ที่เสนอว่า นอกจากสัตว์ควรได้รับการปกป้องโดยสิทธิพื้นฐานเหมือนกับมนุษย์แล้ว สัตว์ยังควรมีสติเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะที่แตกต่างกันเหมือนกับมนุษย์อีกด้วย ซึ่งอย่างหลังจะแบ่งย่อยเป็นสิทธิความเป็นพลเมืองร่วมของสัตว์เลี้ยง สิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองของสัตว์ป่า และสิทธิความเป็นผู้פקังของสัตว์กึ่งป่า

3.1 ความเป็นมา

โดนัลสันกับคิมลิก้าเริ่มต้นทฤษฎีของพวกเขาด้วยปัญหาการเอาเปรียบสัตว์ในปัจจุบันที่ขยายตัวและหยั่งรากลึก โดยสาเหตุหลักส่วนหนึ่งมาจากการเพิ่มจำนวนประชากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการทำลายถิ่นอาศัยสัตว์ป่าเพิ่มขึ้นเพื่อขยายถิ่นฐานมนุษย์ และเกิดการขยายตัวของเกษตรกรรมปศุสัตว์เพื่อรองรับความต้องการบริโภคเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์อื่นๆที่เพิ่มขึ้นของผู้คน และโดนัลสันกับคิมลิก้าเห็นว่าการเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์กำลังเจอทางตันในการแก้ปัญหานี้ เพราะจุดยืนทางศีลธรรมที่องค์กรเหล่านี้ยึดถือ ได้แก่ สวัสดิการสัตว์ นิเวศวิทยา และสิทธิสัตว์แบบเก่า ล้วนแต่มีข้อจำกัดในตัวเองทั้งสิ้น²⁹

โดนัลสันกับคิมลิก้าปฏิเสธแนวคิดสวัสดิการสัตว์ (animal welfare) และแนวคิดนิเวศวิทยา (ecological) เนื่องจากสองแนวคิดนี้ยอมรับชนชั้นทางศีลธรรมระหว่างมนุษย์กับสัตว์ กล่าวคือ นักสวัสดิการสัตว์ยอมรับ

²⁷ Francione, Animal rights and domesticated nonhumans [Online], Accessed 15 May 2017, Available at <http://www.abolitionistapproach.com/animal-rights-and-domesticated-nonhumans/>

²⁸ Francione, *Introduction to animal rights*, 155 และ Francione & Garner. *The Animal Rights Debate*, 1.

²⁹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 1-3.

ว่าสัตว์เกิดมาเพื่อรับใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ส่วนนักนิเวศวิทยายอมรับว่าชีวิตสัตว์ปัจเจกมีคุณค่าน้อยกว่าระบบนิเวศ ดังนั้น การล่าสัตว์หรือการคัตทิ้งประชากรสัตว์ป่าโดยมนุษย์จึงสามารถยอมรับได้ทางศีลธรรม หากเป็นไปเพื่อคงรักษาระบบนิเวศ แต่นักนิเวศวิทยากลับไม่ยอมรับการคัตทิ้งประชากรมนุษย์ทั้งๆที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนั้น แนวคิดนี้จึงถือว่ามีความลำเอียงเข้าข้างประโยชน์ของมนุษย์ โดนัลสันกับคิมลิก้าเชื่อว่าตราบาโตที่ชนชั้นทางศีลธรรมนี้ยังคงอยู่ การเอาเปรียบสัตว์ที่สังคมยอมรับได้ก็จะไม่ถูกวิพากษ์และผลประโยชน์ที่จะไม่ทรมานของสัตว์ก็จะถูกเอาชนะเสมอโดยความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ดังนั้น ทั้งคู่จึงเลือกยอมรับแนวคิดสิทธิสัตว์เวอร์ชันที่แข็งแกร่งที่สุด นั่นคือสิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพ (basic right to life and liberty) อันต่อต้านการถูกทำอันตรายพื้นฐานโดยมนุษย์ ได้แก่ การฆ่า การทรมาน การกักขัง เป็นต้น และทำให้เรารู้จักว่ามนุษย์กับสัตว์มีคุณค่าในตัวเองเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกเป็นนายทาสกับทาส หรือผู้พิทักษ์กับผู้ถูกคุมกัน³⁰

อย่างไรก็ตาม โดนัลสันกับคิมลิก้ามองว่าการให้สิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพแก่สัตว์เพียงอย่างเดียวของทฤษฎีสิทธิสัตว์แบบเก่า เช่น ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ เป็นต้น ไม่เพียงพอที่จะทำลายต่อระบบการเอาเปรียบสัตว์ในปัจจุบัน ดังเช่นที่การตั้งตนวิแกนทางจริยธรรมของเราไม่ได้รับการสนับสนุนในวงกว้างเนื่องด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรมผนวกกับความเห็นแก่ผลประโยชน์ตนเองของผู้ใช้สัตว์ที่กลายเป็นสถาบันไปแล้วที่จะรวมตัวกันต่อต้านนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสัตว์ และของผู้บริโภคที่พึงพอใจกับการเอาเปรียบสัตว์อย่างมีมนุษยธรรมมากกว่าการยกเลิกการเอาเปรียบสัตว์โดยทั้งหมด ยิ่งไปกว่านั้น ข้อเสนอบางอันของทฤษฎีสิทธิสัตว์แบบเก่าก็ไม่น่าพึงพอใจทางศีลธรรม เช่น ข้อเสนอให้ปล่อยสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงไว้ตามลำพังไม่เพียงพอที่จะปกป้องพวกมันจากการทำอันตรายโดยอ้อมของมนุษย์ และข้อเสนอให้สัตว์เลี้ยงสูญพันธุ์ของทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ก็นำไปสู่การละเมิดสิทธิสัตว์เสียเอง เป็นต้น ดังนั้น โดนัลสันกับคิมลิก้าจึงเสนอหนทางการแก้ปัญหาเหล่านี้โดยการเพิ่มเติมสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะให้กับสัตว์³¹

3.2 การยอมรับสิทธิพื้นฐานของสัตว์

โดนัลสันกับคิมลิก้ายอมรับว่าสัตว์ควรได้รับการปกป้องโดยสิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะโดนัลสันกับคิมลิก้ายึดจุดยืนแนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย ซึ่งจุดยืนดังกล่าวเรียกร้องแนวคิดการเคารพปัจเจกแบบค่านิยมอันต่อต้านแนวคิดประโยชน์นิยมที่สนับสนุนให้เราทำเพื่อประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดต่อคนจำนวนมากที่สุดแม้ว่าต้องแลกด้วยการเสียสละคนส่วนน้อยก็ตาม ดังนั้น โดนัลสันกับคิมลิก้าจึงต้องยอมรับแนวคิดสิทธิมนุษยชนอันต่อต้านการเสียสละผลประโยชน์ของมนุษย์ปัจเจกเพื่อประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าของผู้อื่นหรือส่วนรวม เช่นเดียวกันนั้น ทั้งคู่ก็ต้องยอมรับในแนวคิดสิทธิสัตว์ซึ่งต่อต้านแนวคิดประโยชน์นิยมในกรณีสัตว์ด้วย ดังที่ทั้งคู่ไม่ยอมรับแนวคิดสวัสดิการสัตว์และแนวคิด

³⁰ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 3-4, 35.

³¹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 5-8, 144.

นิเวศวิทยาที่ยังคงอนุญาตให้สัตว์ต้องเสียสละผลประโยชน์ของพวกมันเพื่อประโยชน์ของมนุษย์หรือของระบบนิเวศ

โดนัลสันกับคิมลิก้ายอมรับว่าสัตว์มีสิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพบนฐานการมีความรู้สึกสุขทุกข์หรือการมีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمان เช่นเดียวกับทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์และทฤษฎีสิทธิสัตว์แบบเก่าอื่นๆ ซึ่งเราอาจกล่าวได้ว่า โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างการอ้างเหตุผลที่นักทฤษฎีสิทธิสัตว์แบบเก่าได้ถกเถียงไว้มานาน ได้แก่ การยอมรับว่าสัตว์มีความรู้สึกสุขทุกข์โดยอ้างข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ การโต้แย้งการนำความเชื่อทางศาสนามาใช้ปฏิเสธสิทธิสัตว์โดยอ้างความไม่เป็นเหตุผลสาธารณะ การโต้แย้งการนำความคิดเรื่องสัตว์ขาดความสามารถทางการรู้คิดบางอย่างที่มีเฉพาะในมนุษย์มาใช้ต่อต้านสิทธิสัตว์โดยอ้างตัวอย่างแย้งเรื่องการให้สิทธิพื้นฐานแก่เด็กและสิทธิผู้พิการทางสติปัญญาที่แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางการรู้คิดดังกล่าวไม่ใช่เงื่อนไขจำเป็นสำหรับการมีสิทธิพื้นฐาน รวมถึงการยอมรับว่าสิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพของสัตว์สามารถถูกหักล้างได้ในสถานการณ์ที่มีความจำเป็น เช่น กรณีสัตว์ร้ายโจมตี กรณีสังคมมนุษย์ในอดีตต้องฆ่าสัตว์เพื่อความอยู่รอด เป็นต้น และโดนัลสันกับคิมลิก้ายังอ้างว่าสถานการณ์โลกในปัจจุบัน เราส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสังคมเมืองอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีความจำเป็นต้องฆ่าสัตว์เพื่อเป็นอาหารหรือป้องกันตัวอีกต่อไป ส่วนกรณีการใช้สัตว์เป็นโมเดลการทดลองที่ดูเหมือนจะมีความจำเป็นในการแก้ปัญห สุขภาพของมนุษย์นั้น ทั้งคู่ก็ไม่ได้ปฏิเสธ เพียงแต่อ้างว่าสักวันหนึ่งผู้คนจะยอมรับว่าความรู้ทางการแพทย์ที่ได้จากการใช้สัตว์ทดลองนั้นไม่ใช่ความรู้ที่เราควรได้รับในแบบเดียวกับที่เราไม่ยอมรับการนำมนุษย์ที่ไม่ยินยอมมาใช้ทดลองแม้ว่าจะได้ความรู้ทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือก็ตาม เนื่องจากเราไม่ยอมรับว่าประโยชน์ของผู้อื่นจะเป็นเหตุผลเพียงพอที่จะใช้สนับสนุนการละเมิดสิทธิพื้นฐานของมนุษย์คนใด เป็นต้น³²

3.3 การเพิ่มเติมสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะให้กับสัตว์

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่า ทฤษฎีสิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองของพวกเขาไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อมาแทนที่ทฤษฎีสิทธิสัตว์แบบเก่า เช่น ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ เป็นต้น หากแต่ต้องการขยายทฤษฎีสิทธิสัตว์ดังกล่าวให้ใหญ่ขึ้นผ่านการเพิ่มเติมโน้ตสันทางการเมืองต่างๆภายใต้กรอบคิดความเป็นพลเมืองที่ใช้ในกรณีมนุษย์เข้าไป เช่น พลเมืองร่วม อำนาจสูงสุด ผู้พักพิง เขตแดน ประชาธิปไตย เป็นต้น³³ ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มช่องทางการปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์

³² Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 24-29, 40-4.

³³ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 2, 23.

ก. นิยามความเป็นพลเมือง

คำว่า ความเป็นพลเมือง (citizenship) ในกรณีมนุษย์ตามความเข้าใจของโดนัลสันกับคิมลิก้ามี 3 ความหมาย คือ 1) การมีสัญชาติ (nationality) อันหมายถึงการมีสิทธิการอยู่อาศัยในชุมชนหนึ่งๆ 2) การเป็นประชาชนผู้มีอำนาจสูงสุด (popular sovereignty) ในชุมชนหนึ่งๆ อันหมายถึงการมีสิทธิที่ผลประโยชน์ของพวกเขาจะถูกนำมาับรวมเพื่อใช้กำหนดสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน หรือถูกนำมาคำนึงถึงเมื่อมีการตัดสินใจทางการเมืองโดยรัฐ 3) การเป็นผู้กระทำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (democratic political agency) ในชุมชนหนึ่งๆ อันหมายถึงการมีสิทธิในการร่วมเขียนกฎหมาย และสามารถรวมตัวกันประท้วงต่อนโยบายที่ไม่เห็นด้วยได้ โดนัลสันกับคิมลิก้าค่อนข้างเรียกร้องว่าความเป็นพลเมืองจะต้องมีครบทั้ง 3 ความหมาย ไม่สามารถตัดอันใดอันหนึ่งทิ้งได้ เพราะสองความหมายแรกมีความสำคัญในการระบุว่าใครบ้างที่มีสิทธิการอยู่อาศัยในชุมชนหนึ่งๆหรือใครบ้างที่ถูกกีดกันจากการเป็นประชาชนที่มีอำนาจสูงสุดของชุมชนหนึ่งๆ ส่วนสองความหมายหลังมีความสำคัญในการต่อต้านระบอบการปกครองที่ทั้งคู่มองว่าไม่ถูกต้องชอบธรรม³⁴

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าเมื่อนำสามความหมายนี้มาประยุกต์ใช้กับสัตว์ จะได้ว่าสัตว์สามารถเป็นพลเมืองได้ตามสองความหมายแรก ซึ่งไม่ได้เรียกร้องความสามารถพิเศษใดๆจากสัตว์นอกจากการที่สัตว์เป็นผู้อยู่อาศัยในเขตแดนหนึ่งๆอยู่แล้ว แต่คุณลักษณะที่สามนั้นดูเหมือนจะเรียกร้องความสามารถพิเศษ เช่น การใช้เหตุผล อันทำให้สัตว์ดูเหมือนไม่สามารถเป็นพลเมืองตามความหมายนี้ได้ แต่ทั้งคู่อ้างว่ามนุษย์ผู้พิการทางสติปัญญาขั้นรุนแรง (severe intellectual disability) ที่ไม่สามารถใช้เหตุผลได้ก็ยังสามารถบริหารความเป็นผู้กระทำทางการเมืองได้ผ่านการอยู่ในความสัมพันธ์กับมนุษย์ปกติที่พวกเขาไว้วางใจซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยให้พวกเขาสามารถเป็นพลเมืองตามความหมายที่สามนี้ได้ ดังนั้น นี่จึงเปิดทางให้สัตว์สามารถเป็นพลเมืองตามความหมายนี้ได้เช่นกันหากมีมนุษย์คอยช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ว่าสัตว์ทั้งหมดจะสามารถเป็นพลเมืองร่วมในชุมชนมนุษย์ได้ เนื่องจากโดนัลสันกับคิมลิก้ามองว่าการที่มนุษย์จะช่วยให้สัตว์สามารถบริหารความเป็นผู้กระทำทางการเมืองได้ในแบบเดียวกับกรณีการช่วยเหลือผู้พิการดังกล่าวนั้นเรียกร้องการอยู่ในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดและไว้วางใจมนุษย์ ดังนั้น จึงมีแค่สัตว์เลี้ยงเท่านั้นที่มนุษย์จะสามารถเป็นผู้ช่วยให้ได้³⁵

ข. การแบ่งเขตแดน

ความเป็นพลเมืองตามความเข้าใจของโดนัลสันกับคิมลิก้าย่อมรับล่วงหน้าถึงการแบ่งโลกออกเป็นชุมชนต่างๆที่มีเขตแดนจำกัด เช่น เป็นประเทศหรือรัฐย่อย ดังนั้น พลเมืองในที่นี้จึงหมายถึง “พลเมืองร่วม” ใน

³⁴ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 55-58.

³⁵ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 57-60.

ประเทศหรือชุมชนเดียวกับเรา หรืออาจหมายถึงพลเมืองชาวต่างชาติในประเทศอื่นหรือชุมชนอื่น และการแบ่งเขตแดนนี้ยังทำให้เกิดผู้อยู่ระหว่างกลาง เช่น แรงงานต่างด้าว ผู้ลี้ภัย ซึ่งมีสถานะเป็นผู้พักพิง (denizen) มากกว่าพลเมืองร่วม มีกรณีชนร่อนเร่ที่ไม่ใช่ทั้งคนในและคนนอกของชุมชนหนึ่งๆโดยสมบูรณ์ มีกรณีชนพื้นเมืองที่มีอำนาจในเขตแดนตนเองแต่เขตแดนนั้นมีสถานภาพเป็นดินแดนในอารักขาที่ขึ้นตรงต่อการปกครองดูแลของอีกชุมชนหนึ่งที่ใหญ่กว่า เป็นต้น³⁶

โดนัลสันกับคิมลิก้าสนับสนุนความเป็นพลเมือง “ที่มีเขตแดนจำกัด” และต่อต้านความเป็นพลเมือง “ที่ไร้ขอบเขต” ตามแนวคิดคอสมโพลิแตนเชิงเขตแดน (territorial cosmopolitanism) ที่เชื่อว่าเราควรสร้างโลกใหม่ที่ไม่ได้มีเส้นแบ่งเขตแดนเพื่อให้ทุกคนมีสิทธิการเคลื่อนที่อิสระไปได้ทั่วโลกและทุกคนเป็นพลเมืองเต็มตัวในทุกที่ โดยทั้งคู่มีการอ้างเหตุผลโต้แย้งได้แก่ 1) ความเป็นพลเมืองที่ไร้ขอบเขตขาดความสมจริง เนื่องจากในข้อเท็จจริงพื้นฐานนั้นสังคมมนุษย์ถูกจัดตั้งภายในชุมชนที่มีเขตแดนจำกัดและมีรูปแบบการปกครองตนเองที่แตกต่างกัน และมนุษย์หลายคนมองตนเองเป็นสมาชิกของชุมชนเฉพาะที่พวกเขามีความผูกพันต่อวิถีชีวิต สถานที่ และอัตลักษณ์อื่นๆ อันทำให้พวกเขามีความปรารถนาที่จะปกครองตนเองเพื่อคงรักษาสິงที่พวกเขาผูกพันเหล่านี้เอาไว้ 2) ในทางปฏิบัติ การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะทำได้ง่ายในบริบทความเป็นพลเมืองที่มีเขตแดนจำกัด เนื่องจากประชาธิปไตยเรียกร้องคุณลักษณะของผู้คน เช่น ความสามัคคี ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ง่ายที่จะคงรักษาในบริบทที่ผู้คนมองตนเองเป็นคนร่วมชาติที่มีอัตลักษณ์ร่วมกัน มากกว่านักเที่ยวรอบโลกที่ไม่ต้องการอยู่ที่ใดนานๆ 3) ในทางศีลธรรม ความเป็นพลเมืองที่มีเขตแดนจำกัดสะท้อนถึงคุณค่าทางศีลธรรมสำคัญอันหนึ่ง นั่นคือ อัตตาณัติ (autonomy) ของชุมชนหรือการกำหนดตนเองได้โดยสมาชิกชุมชน อันเป็นคุณค่าที่คู่ควรแก่การเคารพ ทั้งนี้ก็เพราะสมาชิกของชุมชนหนึ่งๆมีผลประโยชน์ที่จะปกครองตนเองหรือกำหนดความเป็นไปของชุมชนตนเองตามที่พวกเขาผูกพัน อันต่อต้านการถูกกำหนดโดยคนนอกชุมชน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบุกรุก การล่าอาณานิคม หรือการอุปถัมภ์โดยไม่จำเป็น³⁷

ค. การจำแนกกลุ่มสัตว์

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าการเพิ่มเติมสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะให้กับสัตว์เรียกร้องการจำแนกกลุ่มสัตว์ตามความสัมพันธ์ทางการเมืองเฉพาะที่พวกมันมีต่อชุมชนมนุษย์ ได้แก่ การเป็นคนใน-คนนอกของชุมชนมนุษย์หนึ่งๆ หรืออยู่ระหว่างกลาง โดยโดนัลสันกับคิมลิก้าจำแนกสัตว์ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

³⁶ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 13.

³⁷ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 13, 52-3, 172 และ Donaldson & Kymlicka, “A defense of animal citizen and sovereignty” *Law, Ethics and Philosophy*, no. 1 (2013): 146-147.

ก. สัตว์เลี้ยง (domesticated animal) ซึ่งควรถูกมองเป็น “คนใน” หรือเป็นสมาชิกเต็มตัวของชุมชนมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพราะสัตว์เลี้ยงถูกมนุษย์นำมาไว้ในสังคมมนุษย์โดยตั้งใจเพื่อใช้ประโยชน์ตั้งแต่อดีตกาลที่มนุษย์เริ่มต้นตัดสินใจเลี้ยงสัตว์จากเดิมที่พวกมันเคยเป็นสัตว์ป่าหรือสัตว์กึ่งป่ามาก่อน และสัตว์เหล่านั้นได้ถูกเพาะพันธุ์เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันและลูกหลานของพวกมันก็ถูกคัดเลือกให้มีลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ ซึ่งนี้รวมถึงลักษณะที่ขึ้นตรงต่อการดูแลของมนุษย์และสูญเสียตัวเลือกการดำรงอยู่ในป่า สัตว์เลี้ยงแบ่งออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ สัตว์ในฟาร์ม เช่น วัวควาย หมู แกะ แพะ เป็ดไก่ เป็นต้น สัตว์ทดลอง เช่น หนู เป็นต้น สัตว์เลี้ยงแสนรัก เช่น สุนัขและแมว³⁸ เป็นต้น³⁹

จากนั้นโดนัลสันกับคิมลิกาก็เรียกร้องให้เรามองสัตว์เลี้ยงเป็น **พลเมืองร่วม (co-citizen)** ในชุมชนมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพราะความเป็นสมาชิกชุมชนมนุษย์ของมนุษย์ถูกกำหนดภายใต้กรอบแนวคิดความเป็นพลเมือง ดังนั้น ความเป็นสมาชิกของสัตว์เลี้ยงก็ควรถูกกำหนดภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าวด้วย

ข. สัตว์ป่า (wild animal) ซึ่งควรถูกมอง “คนนอก” ของชุมชนมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพราะสัตว์ป่าเป็นอิสระจากการดูแลโดยตรงของมนุษย์ ดังที่พวกมันสามารถหาอาหารกับที่พักเองได้และมีรูปแบบสังคมการเมืองในแบบของพวกมันเองที่แตกต่างจากของมนุษย์โดยสิ้นเชิง ส่วนในทางภูมิศาสตร์นั้น พวกมันอาศัยอยู่ในเขตแดนที่เป็นพื้นที่รกร้าง ทั้งในป่า ทะเล ทะเลสาบ แม่น้ำ ซึ่งมนุษย์ไม่ได้เข้าไปตั้งถิ่นฐาน หรืออาจเป็นพื้นที่พัฒนาบางแห่งที่มีมนุษย์อาศัยอยู่ไม่มาก เช่น พื้นที่ขนาดใหญ่ที่มนุษย์เข้าไปทำการป่าไม้ เหมือน พงุเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น อีกทั้งสัตว์ป่ายังมีลักษณะพิเศษคือ หลีกเลี้ยงมนุษย์⁴⁰

โดนัลสันกับคิมลิกาก็ให้เราองความสัมพันธ์ที่เรามีต่อสัตว์ป่าเป็นความสัมพันธ์ในระดับชุมชน โดยให้เราองถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่แตกต่างหากจากชุมชนมนุษย์ซึ่งสัตว์ป่าเป็นเสมือนชาวต่างชาติ หรือถ้าชุมชนสัตว์ป่านั้นอยู่ภายในเขตแดนประเทศของเรา พวกมันก็ควรถูกมองว่าเป็นชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองตนเองภายในประเทศของเราแต่ไม่ได้เป็นพลเมืองร่วมกับเรา ส่วนสัตว์ป่าหลายชนิดที่มีการอพยพตามฤดูกาลทำให้พวกมันมีชุมชนที่แยกจากกันตั้งแต่สองแห่งขึ้นไปที่ถูกเชื่อมต่อกันโดยเส้นทางอพยพ ซึ่งบางครั้งเส้นทางดังกล่าวก็ตัดผ่านเข้ามาในชุมชนมนุษย์ ซึ่งโดนัลสันกับคิมลิกาก็ให้เราองเส้นทางอพยพดังกล่าวว่าเป็นเหมือนแนวเชื่อมต่อ (corridor) ที่ชนร่อนเร่หรือชนกลุ่ม

³⁸ อย่างไรก็ตาม โดนัลสันกับคิมลิกาก็ให้เราข้อสังเกตว่า สัตว์เลี้ยงแสนรัก (pet) จำพวกสัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ปลา และนก ส่วนใหญ่ที่เราเลี้ยงไว้ดูเล่นในกรงหรือในตู้ปลา ควรถูกมองเป็น สัตว์ป่าที่ถูกคุมขัง (captive wild animal) มากกว่าสัตว์เลี้ยง เนื่องจากทั้งคู่มองว่าสัตว์เลี้ยงเป็นสปีชีส์ที่ถูกเพาะพันธุ์และถูกกักขังมานานหลายรุ่นจนพวกมันเริ่มแสดงลักษณะนิสัยบางอย่าง เช่น สูญเสียความกลัวมนุษย์ สูญเสียความเหมาะสมในการใช้ชีวิตในป่า เป็นต้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้แสดงออกมาโดยสปีชีส์สัตว์ส่วนใหญ่ที่ถูกมนุษย์เลี้ยงมาเป็นเวลายาวนาน (Donaldson & Kymlicka 2011: 280)

³⁹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 101.

⁴⁰ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 156, 191, 194.

น้อยทางชาติพันธุ์ใช้อพยพตามจารีตของพวกเขามาภายในเขตแดนของเรา ส่วนพื้นที่บางแห่งที่มีมนุษย์
ท้องถิ่นอาศัยอยู่ร่วมกับสัตว์ป่า โดนัลสันกับคิมลิก้าให้เราลองว่านี่เป็นพื้นที่ทับซ้อนระหว่างชุมชนมนุษย์
กับชุมชนสัตว์ป่า⁴¹

จากนั้นโดนัลสันกับคิมลิก้าก็เรียกร้องให้เราลองสัตว์เหล่านี้เป็น **ผู้มีอำนาจสูงสุด** หรือ **องค์อธิปัตย์**
(sovereign) เหนือเขตแดนของพวกมันเอง และมองว่าเราเป็นคนนอกของชุมชนพวกมัน⁴²

ค. สัตว์กึ่งป่า (liminal animal) เป็นสัตว์ที่อยู่กึ่งกลาง (liminal หรือ in-between) ระหว่างสัตว์เลี้ยงกับ
สัตว์ป่า กล่าวคือ พวกมันไม่ใช่สัตว์เลี้ยงแต่ก็อาศัยอยู่ในชุมชนมนุษย์ทั้งในเมืองและชนบทที่ซึ่งพวกมัน
สามารถเติบโตและมีชีวิตที่ดีได้มากกว่าอยู่ในพื้นที่รกร้าง สัตว์เหล่านี้ ได้แก่ กระรอก หนู นกพิราบ สุนัขและ
แมวจรจัด กวาง หมู แรคคูน หมูป่าโคโยตี้ และอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งการอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์
สร้างขึ้นนี้ของพวกมันมาจากหลายสาเหตุ เช่น บางตัวเคยเป็นสัตว์ป่ามาก่อนแล้วเลือกเปลี่ยนมาเป็นสัตว์กึ่ง
ป่าเพราะถิ่นฐานมนุษย์ให้ประโยชน์แก่พวกมันมากกว่าในป่า บางชนิดถูกมนุษย์นำเข้าจากต่างถิ่นแล้วนำมา
ปล่อย บางชนิดถูกมนุษย์บุกรุกถิ่นอาศัยดั้งเดิมส่งผลให้พวกมันต้องปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมใหม่ บางชนิดเคย
เป็นสัตว์เลี้ยงมาก่อนแต่หนีรอดจากการถูกกดขี่มาได้หรือเลือกปรับตัวมาเป็นสัตว์กึ่งป่า ซึ่งกลุ่มนี้เรียกว่า
สัตว์จรจัด (feral animal) เช่น สุนัขและแมวจรจัด เป็นต้น⁴³ และโดนัลสันกับคิมลิก้าให้เราลองสัตว์เหล่านี้
ว่าเป็น **‘กึ่งคนใน’** หรือสมาชิกแบบไม่เต็มตัวของชุมชนมนุษย์ จากการที่พวกมันเป็นแค่ผู้อยู่อาศัยร่วมใน
ชุมชนมนุษย์แต่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์ เนื่องจากพวกมันไม่สามารถให้ความร่วมมือใดๆกับ
มนุษย์เพราะไม่ไว้วางใจมนุษย์ อีกทั้งพวกมันยังสามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองได้โดยไม่ขึ้นตรงต่อการดูแล
ของมนุษย์

จากนั้นโดนัลสันกับคิมลิก้าก็เรียกร้องให้เราลองพวกมันเป็น **ผู้พักพิง (denizen)** ในชุมชนมนุษย์เหมือนกับ
แรงงานต่างด้าว ผู้ลี้ภัยทางโลกย์ และอื่นๆ ที่ต้องการแค่อยู่อาศัยแต่ไม่ขอเป็นพลเมืองร่วม⁴⁴

โดนัลสันกับคิมลิก้าหมายความว่า สัตว์สปีชีส์เดียวกันสามารถเป็นได้ทั้ง 3 หมวดหมู่ เช่น มีกระต่ายเลี้ยง
กระต่ายป่า และกระต่ายกึ่งป่า และการเปลี่ยนหมวดหมู่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้น เราจึงต้องพิจารณาเป็น
รายปัจเจก⁴⁵

⁴¹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 14, 173, 188-191.

⁴² Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 157, 170.

⁴³ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 210, 219-226.

⁴⁴ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 214.

⁴⁵ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 216-217, 220.

3.4 ข้อโต้แย้งต่อทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์

โดนัลสันกับคิมลิก้ามีข้อโต้แย้งต่อบางข้อเสนอของทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิโอน ได้แก่

ก. ข้อโต้แย้งต่อการหยุดเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง

โดนัลสันกับคิมลิก้าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอให้หยุดเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงโดยทั้งหมดเพื่อให้การเลี้ยงสัตว์ค่อยๆ หดหายไป เนื่องจากทั้งคู่มองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิในการสืบพันธุ์ของสัตว์เลี้ยง และยังเป็น การปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างไม่เท่าเทียมกับมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพราะในกรณีมนุษย์นั้นการเลิกทาสชาวแอฟริกันในอเมริกาก็ไม่ได้ตามมาด้วยการยกเลิกการสืบพันธุ์ของพวกเขา หากแต่ตามมาด้วยการให้ความเป็นพลเมืองร่วม⁴⁶

อย่างไรก็ตาม ฟรานซิโอนมีเหตุผลสนับสนุนที่บ่งชี้ว่าสัตว์เลี้ยงกับมนุษย์ ไม่ใช่กรณีที่เหมาะสมกัน ทำให้เรา มีความชอบธรรมที่จะปฏิบัติต่อมนุษย์กับมนุษย์ผู้มีผลประโยชน์ในชีวิตทางเพศและการสืบพันธุ์เหมือนกัน⁴⁷ ในหนทางที่แตกต่างกัน ดังที่เขาอ้างว่าการเลี้ยงสัตว์นำไปสู่ชนชั้นทางศีลธรรมที่มนุษย์มีอำนาจเหนือสัตว์เลี้ยง และอ้างว่าชีวิตที่ดีเป็นไปไม่ได้สำหรับสัตว์เลี้ยง เนื่องจากสัตว์เลี้ยงต้องตกอยู่ในสภาพที่ขึ้นตรงต่อการอุปถัมภ์โดยมนุษย์ตลอดชีวิต อันแสดงถึงการอยู่ในสภาพที่เสื่อมเสียเกียรติที่เทียบเคียงได้กับมนุษย์ที่ถูกปฏิบัติราวกับเป็นเด็กตลอดเวลาหรือไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ รวมถึงอ้างว่าการเลี้ยงสัตว์เป็นการทำให้สัตว์อยู่ที่ เพราะสัตว์ควรได้ใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ⁴⁸

แต่ถึงกระนั้น โดนัลสันกับคิมลิก้าก็มีข้อโต้แย้งต่อความคิดเหล่านี้ของฟรานซิโอน ได้แก่ 1) การเลี้ยงสัตว์ไม่ได้นำไปสู่ชนชั้นทางศีลธรรมเสมอไป เนื่องจากมีตัวอย่างแย้งกรณีการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของสัตว์เอง เช่น กรณีสัตว์เลี้ยงแสนรัก กรณีสัตว์ในฟาร์มแดนสงบที่ปล่อยให้สัตว์มีอิสระในการใช้ชีวิต ไม่มี

⁴⁶ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 79-81.

⁴⁷ ข้อเสนอของฟรานซิโอนให้หยุดเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงนำไปสู่การสร้าง ความทรามานให้กับสัตว์เลี้ยงในแง่ที่ว่าเป็นการถอดถอนสัตว์เลี้ยงผู้มีความรู้สึกสุขทุกข์ออกจากความพึงพอใจที่ได้จากชีวิตทางเพศหรือการมีลูกหลาน อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้า และคนอื่นๆ เชื่อว่าข้อเสนอดังกล่าวอาจไม่ได้สร้างความทรามานให้กับสัตว์เลี้ยงเสมอไป เพราะถ้าสัตว์เลี้ยงได้รับการทำหมันแล้ว ความต้องการทางเพศของพวกมันก็จะหายไปและนั่นทำให้พวกมันไม่มีทางที่จะได้รับความทรามานจากการถูกถอดถอนจากความพึงพอใจดังกล่าว แต่ถึงกระนั้น โดนัลสันกับคิมลิก้าก็อาจโต้แย้งได้ว่า ในทางปฏิบัตินั้นทรัพยากรสำหรับการทำหมันอาจมีไม่เพียงพอสำหรับสัตว์เลี้ยงทุกประเภทและทุกตัวบนโลก ดังนั้น ก็จะมีสัตว์เลี้ยงบางตัวที่ไม่ได้รับการทำหมันต้องได้รับความทรามานอยู่ดีจากการถูกกักขังหรือกักบริเวณเพื่อไม่ให้พวกมันไปจับคู่สืบพันธุ์กับตัวอื่น (Donaldson & Kymlicka 2011: 80)

⁴⁸ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 73, 78, 80, 86 และ Francione, *Animal rights and domesticated nonhumans* [Online], Accessed 15 May 2017, Available at <http://www.abolitionistapproach.com/animal-rights-and-domesticated-nonhumans/> [Online] (2007) .

การฆ่าหรือการเอาเปรียบ และสัตว์ยังคงได้รับการดูแลด้านสุขภาพ เป็นต้น 2) การขึ้นตรงไม่ใช่สิ่งเลวร้ายในตัวเอง แต่ความเลวร้ายของมันมาจากการให้ค่าของเรา ดังตัวอย่างแย้งในกรณีมนุษย์ผู้พิการที่ขึ้นตรงต่อผู้อื่นตลอดชีวิต แต่เราก็ไม่ได้มองว่าพวกเขาอยู่ในสภาพเสื่อมเสียเกียรติ อีกทั้งเรายังสามารถช่วยเหลือให้ผู้พิการสามารถบริหารการตัดสินใจด้วยตนเองได้ ดังนั้น การมองสัตว์เลี้ยงที่ขึ้นตรงกับเร่ว่าเสื่อมเสียเกียรติจึงถือว่ามาจากอคติของเรา 3) สัตว์เลี้ยงไม่ได้ยู่ผิดที่ เนื่องจากบรรพบุรุษของสัตว์เลี้ยงซึ่งเคยเป็นสัตว์ป่าหรือสัตว์กึ่งป่ามาก่อนนั้นเลือกเข้ามาอยู่ในชุมชนมนุษย์เองเพราะพวกมันได้รับประโยชน์จากชุมชนมนุษย์ เช่น บรรพบุรุษของสุนัขเข้ามาในชุมชนมนุษย์เพราะมีเศษอาหาร ความอบอุ่น และที่พัก การทำเกษตรกรรม และที่จัดเก็บเมล็ดข้าวดังดูหนูเข้ามา จากนั้นแมวจึงตามมา เป็นต้น จากนั้นมนุษย์จึงค่อยตัดสินใจเลี้ยงสัตว์และตามมาด้วยการเลี้ยงสัตว์เชิงเอาเปรียบในภายหลัง จากที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า เหตุผลสนับสนุนข้อเสนอของฟรานซิโอนที่นำไปสู่การสูญพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงนี้ขาดความน่าเชื่อถือเนื่องจากมีความเข้าใจผิดในหลายเรื่อง⁴⁹

อีกทั้งโดนัลสันกับคิมลิก้ายังมีการอ้างเหตุผลเพิ่มเติมในทางปฏิบัติว่า การเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์มีกลุ่มคนรักสัตว์ (animal lover) เป็นชิ้นส่วนสำคัญ ซึ่งคนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ต้องการยกเลิกความสัมพันธ์ที่มีต่อสัตว์ หากแต่ต้องการสร้างความสัมพันธ์ขึ้นใหม่ที่เต็มไปด้วยความเคารพ ดังนั้น การที่ฟรานซิโอนเสนอให้ยกเลิกความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์เลี้ยงนี้ก็อาจไม่เป็นที่ยอมรับโดยคนกลุ่มนี้และยังเสี่ยงต่อการที่ผู้ต่อต้านสิทธิสัตว์จะใช้ข้อเสนอดังกล่าวบิดเบือนให้สาธารณะเข้าใจผิดว่าการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสัตว์มีความสุดโต่งและไร้สาระเนื่องจากมันนำไปสู่การสูญพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงแสนรัก⁵⁰ จากที่กล่าวมาข้างต้น ข้าพเจ้ามองว่าข้อโต้แย้งที่โดนัลสันกับคิมลิก้ามีต่อฟรานซิโอนนี้บ่งชี้ว่า หากฟรานซิโอนต้องการให้แนวคิดการเลิกทาสสัตว์ของเขาเป็นที่นิยมในวงกว้างจริงๆซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มคนรักสัตว์ ฟรานซิโอนก็จำเป็นต้องตัดข้อเสนอย่อยที่เป็นปัญหานี้ออกจากทฤษฎีของเขา

ข. ข้อโต้แย้งต่อการปล่อยสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงไว้ตามลำพัง

โดนัลสันกับคิมลิก้าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของฟรานซิโอนให้เราปล่อยไว้ตามลำพัง (leave alone) ในกรณีสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยง ซึ่งโดนัลสันกับคิมลิก้าแบ่งข้อโต้แย้งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1) กรณีสัตว์ป่า โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าการปล่อยไว้ตามลำพัง “ไม่เพียงพอ” ที่จะปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์ป่า เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวให้การปกป้องสัตว์ป่าได้เฉพาะจากการถูกทำอันตรายโดยตรง เช่น การล่า การฆ่า การจับตัว เป็นต้น แต่ไม่ได้ป้องกันพวกมันจากการถูกทำอันตรายโดยอ้อม ได้แก่ ผลกระทบข้างเคียงอันมีสาเหตุมาจากโครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมของมนุษย์ เช่น ถนนและเส้นทางเดินเรือที่ตัดผ่าน

⁴⁹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 81-88.

⁵⁰ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 10, 79.

เขตแดนป่า มลพิษและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ เป็นต้น รวมถึงยังเป็นการเพิกเฉยต่อการแทรกแซงที่พึงประสงค์โดยมนุษย์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ป่า⁵¹

2) กรณีสัตว์กึ่งป่า โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าการปล่อยไว้ตามลำพังหรือการไม่รบกวนนี้ “ใช้การไม่ได้” ในกรณีสัตว์กึ่งป่า เนื่องจากสัตว์เหล่านี้อาศัยอยู่ท่ามกลางมนุษย์ ดังนั้น เราจึงไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างแยกขาดจากพวกมันได้และเป็นไปไม่ได้ที่เราจะไม่รบกวนพวกมัน เพราะทันทีที่เราป้องกันที่อยู่อาศัยของเราจากพวกมัน เช่น กันตาข่ายกันนกพิราบ ปิดฉนึกรูหนู วาดภาพเหยี่ยวที่หน้าต่างให้หนักเล็กลงๆ เป็นต้น เราก็รบกวนพวกมันแล้ว และเช่นเดียวกับกรณีสัตว์ป่า ข้อเสนอดังกล่าวไม่ได้ปกป้องสัตว์กึ่งป่าจากการทำอันตรายโดยอ้อมอันมีสาเหตุมาจากโครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การพัฒนาที่ดิน รถยนต์ สายไฟ มลพิษ สัตว์เลี้ยงแสนรัก และอื่นๆ รวมถึงยังเป็นการเพิกเฉยต่อการแทรกแซงที่พึงประสงค์โดยมนุษย์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์กึ่งป่า⁵²

3.5 ความเป็นพลเมืองร่วมของสัตว์เลี้ยง

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่า นอกจากสัตว์เลี้ยงจะมี “สิทธิพื้นฐาน” บนฐานการมีความรู้สึกสุขทุกข์แล้ว พวกมันยังมีสิทธิเชิงบวกที่จะได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องโดยมนุษย์อันถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ของการเลี้ยงสัตว์ และโดนัลสันกับคิมลิก้าได้เพิ่มเติม “สิทธิความเป็นพลเมืองร่วม” เข้าไปซึ่งถูกกำหนดโดยการที่ทั้งคู่เรียกร้องให้เรามองว่าพวกมันเป็น สมาชิกแบบเต็มตัวของชุมชนมนุษย์เหมือนกับมนุษย์

ก. สิทธิและหน้าที่ของสัตว์เลี้ยงในฐานะพลเมืองร่วม

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าความเป็นพลเมืองตามความเข้าใจของโดนัลสันกับคิมลิก้าต้องประกอบด้วย 3 ความหมาย ได้แก่ การมีสัญชาติ การเป็นประชาชนผู้มีอำนาจสูงสุด และการเป็นผู้กระทำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น เมื่อสัตว์เลี้ยงเป็นพลเมืองร่วมในชุมชนมนุษย์ พวกมันก็จะมีสิทธิการอยู่อาศัย สิทธิที่ผลประโยชน์ของพวกมันจะถูกนำมาคำนึงถึงเมื่อมีการตัดสินใจทางการเมืองโดยรัฐ และสิทธิความเป็นผู้กระทำทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในชุมชนมนุษย์

โดนัลสันกับคิมลิก้าได้ระบุรายการ “สิทธิเชิงบวก” เพิ่มเติมที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติสำหรับสัตว์เลี้ยงในฐานะพลเมืองร่วม ได้แก่ 1) การเข้าถึงสังคม เพื่อให้สัตว์เลี้ยงรู้จักเคารพผู้อื่นและไม่ทำร้ายผู้อื่น เช่น สุนัขต้องไม่กัดหรือกระโจนใส่ผู้อื่น แมวต้องไม่ข่วนเบาะ สุนัขและแมวต้องไม่ขับถ่ายเรี่ยราด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้พวกมันเป็นที่ยอมรับในสังคมมนุษย์ 2) อิสระในการเคลื่อนที่และการใช้พื้นที่สาธารณะ 3) การปกป้องเพิ่มเติม ได้แก่ ปกป้องจากผู้ล่า-ความอดอยาก-ภัยธรรมชาติ 4) การดูแลด้านสุขภาพ 5) ชีวิตทางเพศและ

⁵¹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 156-159.

⁵² Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 210-213, 245.

การสืบพันธุ์ที่มีการออกระเบียบ ซึ่งมนุษย์ต้องเข้ามาแทรกแซงในบางเป้าหมาย เช่น เพื่อควบคุมประชากรสัตว์เลี้ยง เพื่อปกป้องสัตว์ที่อาจมีปัญหาด้านสุขภาพตามมาจากการมีลูก เพื่อป้องกันจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 6) การคุมอาหาร เพื่อให้สัตว์เลี้ยงได้รับคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนและอาหารนั้นต้องไม่ได้มาจากการละเมิดสิทธิพื้นฐานของสัตว์อื่น 7) การมีตัวแทนทางการเมือง เช่น มีหน่วยงานที่จะรับประกันว่าผลประโยชน์ของสัตว์เลี้ยงในฐานะพลเมืองจะถูกนำมาับรวมในการตัดสินใจทางการเมือง 8) การต่างตอบแทนด้วยการให้ผลิตภัณฑ์ร่างกายแก่มนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ร่างกายของสัตว์เลี้ยงได้ในบางกรณี เช่น ใช้มูลสัตว์ทำปุ๋ย ใช้ประโยชน์จากขนแกะที่ได้จากการตัดขนแกะเลี้ยงที่ไม่สามารถผลัดตนเองได้ตามธรรมชาติ บริโภคไข่บางส่วนหรือนมวัวส่วนเกินจากเปิดไก่หรือวัวที่เราเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนโดยไม่มีการฆ่าและไม่ได้ทำเป็นเชิงการค้า เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เทียบเคียงได้กับการใช้ผลิตภัณฑ์จากร่างกายมนุษย์ในบางกรณี เช่น การใช้เส้นผมทำวิก การให้เลือดผู้ป่วย เป็นต้น 9) สิทธิแรงงาน กล่าวคือ มนุษย์สามารถใช้แรงงานสัตว์เลี้ยงได้แต่ต้องเป็นแรงงานที่มาจากผลประโยชน์และแนวโน้มตามธรรมชาติของสัตว์ เช่น ใช้แกะกินหญ้าที่ขึ้นอยู่รอบแผงโซลาร์เซลล์ ใช้สุนัขต้อนแกะ เป็นต้น และเราต้องคำนึงถึงความสมัครใจของสัตว์และสวัสดิการอื่นๆด้วย เช่น เวลาพัก สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สิทธิประโยชน์หลังเกษียณ เป็นต้น⁵³

โดนัลสันกับคิมลิก้ากำหนดว่า สัตว์เลี้ยงมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองร่วม 2 อย่าง คือ 1) หน้าที่ความเป็นประชา (duty to civility) เนื่องจากความเป็นพลเมืองเป็นความสัมพันธ์เชิงการให้ความร่วมมือกันของสมาชิกซึ่งเรียกร้องให้สมาชิกต้องออกระเบียบพฤติกรรมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นภาระหรือสร้างความไม่สะดวกสลายให้กับผู้อื่น 2) หน้าที่การมีส่วนช่วย (duty to contribution) เนื่องจากความเป็นพลเมืองเป็นความสัมพันธ์เชิงการให้ความร่วมมือกันซึ่งสมาชิกควรมีส่วนช่วยตามผลประโยชน์และแนวโน้มของพวกเขาเอง ถ้าเราให้ความเป็นพลเมืองร่วมแก่สัตว์เลี้ยงแต่ไม่ให้มีส่วนช่วยใดๆเลย นี่จะถือเป็นการเอาเปรียบสัตว์อย่างหนึ่งอันเทียบเคียงได้กับการเอาเปรียบพลเมืองมนุษย์โดยการกีดกันพวกเขาจากการส่วนช่วยในการให้ความร่วมมือตามความพึงพอใจของพวกเขา เช่น ความพึงพอใจจากการพัฒนาความรู้และทักษะ การพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ เป็นต้น⁵⁴

นอกจากนี้ โดนัลสันกับคิมลิก้ายังอ้างว่าสัตว์เลี้ยงสามารถเลือกที่จะออกจากความเป็นพลเมืองได้ แม้ว่า การเลี้ยงสัตว์ตลอดประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาจะทำให้สัตว์เลี้ยงขึ้นตรงต่อการดูแลของมนุษย์ แต่จริงๆแล้วการดำรงอยู่รูปแบบอื่นก็ยังมีพอเป็นไปได้ เช่น สัตว์เลี้ยงในฟาร์มหลายตัวหนีจากการกีดกันของมนุษย์และปรับตัวเป็นสัตว์จรจัดได้สำเร็จ หรือต่อให้ไม่มีการกีดกันแต่เมื่อเราให้อิสระในการใช้ชีวิตกับสัตว์มากขึ้น สัตว์เลี้ยงบาง

⁵³ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 123-154 และ Kymlicka & Donaldson, "Animals and the frontiers of citizenship" *Oxford Journal of Legal Studies* 34, 2 (2014): 205.

⁵⁴ Kymlicka & Donaldson, "Animals and the frontiers of citizenship" *Oxford Journal of Legal Studies* 34, 2 (2014): 206-207.

ตัวอาจเลือกใช้ชีวิตแบบขึ้นตรงกับมนุษย์น้อยลง เช่น ม้าส่วนใหญ่จะเลือกใช้เวลากับมนุษย์น้อยลงและอยู่กับสปีชีส์ของพวกเขามากขึ้น เป็นต้น ดังนั้น เราจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของสัตว์ปัจเจกด้วยว่าต้องการมีส่วนร่วมกับมนุษย์มากน้อยแค่ไหน⁵⁵

ข. การผ่านคุณสมบัติความเป็นพลเมืองร่วมของสัตว์เลี้ยง

อย่างไรก็ตาม โดนัลสันกับคิมลิกกำลังอ้างว่าการผ่านคุณสมบัติความเป็นพลเมืองร่วมของปัจเจกเรียกร้องการมีขีดความสามารถ (capacity) ขั้นต่ำ 3 อย่าง ซึ่งจอห์น รอลส์ (John Rawls, ค.ศ. 1921-2002) นักทฤษฎีการเมืองเสรีนิยม เรียกว่า อำนาจทางศีลธรรม (moral power) ได้แก่

- ก. ขีดความสามารถที่จะมีประโยชน์ส่วนตัวและแสดงมันออกมาได้
- ข. ขีดความสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการเขียนกฎหมาย
- ค. ขีดความสามารถที่จะยอมทำตามบรรทัดฐานทางสังคม

โดนัลสันกับคิมลิกกำลังอ้างว่าขีดความสามารถเหล่านี้ต้องไม่ถูกตีความไปในทางที่เน้นการรู้จัก ดังเช่นที่ขีดความสามารถที่จะมีประโยชน์ส่วนตัวมักถูกตีความว่าปัจเจกจะต้องสามารถคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับประโยชน์ที่ตนเองมีได้ ขีดความสามารถที่จะร่วมเขียนกฎหมายและยอมทำตามบรรทัดฐานทางสังคมมักถูกตีความว่าปัจเจกจะต้องสามารถคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล (rational reflection) ในการประเมินเนื้อหาของบรรทัดฐานทางสังคมต่างๆ ว่าดีหรือไม่ดีเพราะอะไร เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพราะการตีความไปในทางที่รู้จักนี้จะนำไปสู่การกีดกันมนุษย์บางกลุ่มออกจากความเป็นพลเมืองร่วมไปด้วย เช่น เด็กทารก ผู้พิการทางสติปัญญาขั้นรุนแรง เป็นต้น ดังนั้น ทั้งคู่จึงเสนอให้เราตีความขีดความสามารถดังกล่าวใหม่เพื่อให้ครอบคลุมทุกสมาชิกที่มีระดับความสามารถทางการรู้คิดที่ไม่เท่ากัน โดยเรียกร้องให้เราเน้นความหลากหลายของรูปแบบการแสดงออกมาถึงการมีประโยชน์ส่วนตัวของปัจเจก ให้ความสำคัญกับการที่ปัจเจกจะมีส่วนร่วมทางการเมืองและยอมทำตามบรรทัดฐานโดยที่พวกเขาไม่จำเป็นต้องมีการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล และเน้นการบริหารความเป็นผู้กระทำทางการเมืองผ่านการมีผู้ช่วยหรือการอยู่ในความสัมพันธ์เชิงไว้วางใจกับผู้อื่น⁵⁶

ขยายความก็คือ โดนัลสันกับคิมลิกกำลังอ้างว่าแม้ว่าสัตว์เลี้ยงจะไม่สามารถพูดได้ แต่มนุษย์ผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสัตว์เลี้ยงจะรู้ว่าสัตว์เลี้ยงมีประโยชน์ส่วนตัวในหลายเรื่อง เช่น เรื่องอาหารการกิน ที่นอน การเที่ยวเตร่ ความต้องการอยู่กับมนุษย์ เป็นต้น และสามารถแสดงมันออกมาได้ในหลายหนทาง เช่น การเดิน

⁵⁵ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 121-122 และ Kymlicka & Donaldson, "Animals and the frontiers of citizenship" *Oxford Journal of Legal Studies* 34, 2 (2014): 210.

⁵⁶ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 103-105.

ไปที่ประตูเพื่อบอกว่า ‘ต้องการจะออก’ ส่งเสียงร้องเหมียวๆ หน้าตู้เย็นเพื่อขออาหาร เป็นต้น ซึ่งนี้เทียบเคียงได้กับการที่ผู้ช่วยของผู้พิการทางสติปัญญาขั้นรุนแรงยอมรับว่าประโยชน์ส่วนตัวของผู้พิการดังกล่าวมีอยู่จริง และผู้ช่วยดังกล่าวก็ตีความการแสดงออกต่างๆของผู้พิการ ไม่ว่าจะเป็นท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง หรือการเลือกรูปภาพ ว่าสิ่งเหล่านี้หมายถึงประโยชน์ส่วนตัวเรื่องอะไร⁵⁷

ส่วนขีดความสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการเขียนกฎหมาย โดแนลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าแม้ว่าสัตว์เลี้ยงจะไม่ได้คิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล แต่เราก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการมีอยู่ของพวกมันในชุมชนมนุษย์ก็สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อบรรทัดฐานของชุมชนได้ ตัวอย่างเช่น การรณรงค์ของนักกิจกรรมทางสังคมเพื่อสวนสาธารณะสำหรับสุนัข ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้สุนัขได้ใช้สวนสาธารณะและช่วยลดการใช้สวนสาธารณะเป็นแหล่งมั่วสุม แนนอนว่ามนุษย์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหว แต่โครงการนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้ถ้าไม่มีสุนัข เป็นต้น อีกทั้งสุนัขยังสามารถมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงกฎการใช้สวนสาธารณะ เช่น การที่พวกมันวิ่งตัดสนามหญ้าจนเกิดเป็นรอยทางเดินใหม่ บรรทัดฐานการใช้สวนสาธารณะก็ถูกปรับเปลี่ยนเมื่อมนุษย์ผู้ใช้สวนสาธารณะยอมรับความชอบธรรมของการใช้เส้นทางที่สุนัขสร้างไว้เพื่อย่นระยะทางการเดิน หรือสุนัขมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนในชุมชน เช่น คนที่เดินเล่นกับสุนัขอาจได้ทำความรู้จักกับคนใหม่ๆ ผ่านการที่สุนัขของเขากระตุ้นให้เกิดบรรยากาศการสนทนา เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เทียบเคียงได้กับการมีอยู่ของมนุษย์ผู้พิการในพื้นที่สาธารณะอีกครั้งตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 (จากเดิมที่พวกเขาเคยถูกกีดกันออกไปในช่วงศตวรรษที่ 19) ที่ได้สร้างบรรทัดฐานใหม่ให้กับชุมชน เช่น สิทธิการใช้พื้นที่สาธารณะไม่ได้ถูกจำกัดแค่คนปกติเท่านั้น เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่วนหนึ่งก็มาจากการมีอยู่ของผู้พิการเองซึ่งพวกเขาอยู่ในความสัมพันธ์เชิงไว้วางใจกับคนอื่นๆ ในชุมชน โดยไม่ขึ้นกับว่าพวกเขาสามารถคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้ของพวกเขาได้หรือไม่⁵⁸

นอกจากนี้ โดแนลสันกับคิมลิก้ายังอ้างว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสัตว์ยังอาจหมายถึงการประท้วงและความไม่เห็นด้วยก็ได้ เช่น สัตว์ในฟาร์มหลบหนีจากการกดขี่ของมนุษย์ สัตว์ป่าที่ถูกคุมขังในสวนสัตว์ คณะละครสัตว์ และห้องทดลองแสดงพฤติกรรมที่ต่อต้านการให้ความร่วมมือกับมนุษย์โดยการทำลายข้าวของหรือขัดขวางการทำงาน เป็นต้น⁵⁹

⁵⁷ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 105-106, 108-112, 121.

⁵⁸ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 113-115 และ Donaldson & Kymlicka, “Unruly beasts: Animal citizens and the threat of tyranny” *Canadian Journal of Political Science* (2014): 40-41.

⁵⁹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc, 2011), 115-116 และ Kymlicka & Donaldson, “Animals and the frontiers of citizenship” *Oxford Journal of Legal Studies* 34, 2 (2014): 214.

ขีดความสามารถที่จะที่จะยอมทำตามบรรทัดฐานทางสังคม โด널สันกับคิมลิก้าอ้างว่าสัตว์เลี้ยงสามารถยอมทำตามบรรทัดฐานสำคัญของความเป็นพลเมืองร่วม อันได้แก่ การมีความเป็นประชาและการมีส่วนร่วมมนุษย์ในการให้ความร่วมมือกับมนุษย์ โดยที่พวกมันไม่จำเป็นต้องคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลต่อบรรทัดฐานดังกล่าว เนื่องจากทั้งคู่อ้างการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เมื่อไม่นานมานี้ว่าพฤติกรรมที่ดีทางศีลธรรมหรือทางสังคมของมนุษย์และของสัตว์เลี้ยงสามารถถูกกำหนดโดยอารมณ์ทางศีลธรรม (moral emotion) เช่น ความรักเป็นต้น และแนวโน้มเชิงเอื้อสังคม (prosocial tendency) เช่น ความไว้วางใจ การเห็นแก่ผู้อื่น เป็นต้น โดยไม่จำเป็นต้องมีการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับบรรทัดฐาน ดังที่โด널สันกับคิมลิก้าเชื่อว่าในเวลาส่วนใหญ่ที่เราส่วนใหญ่ดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีการเคารพบรรทัดฐานที่สั่งห้ามการละเมิดต่างๆไปด้วยนั้น เราไม่ได้คิดไตร่ตรองเกี่ยวกับบรรทัดฐานดังกล่าวตลอดเวลาและพฤติกรรมที่ดีทางศีลธรรมของเราส่วนใหญ่เป็นโดยอัตโนมัติหรือเป็นนิสัย และในกรณีสัตว์เลี้ยงก็มีหลักฐานชัดเจนถึงความเป็นไปได้ที่พวกมันจะมีความเป็นประชาต่อมนุษย์และสัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น วัวและม้าในฟาร์มซึ่งเป็นสัตว์ใหญ่ที่สามารถทำอันตรายมนุษย์ได้ แต่พวกมันก็ไม่ทำเพราะพวกมันมีการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการกระที่บ่มมนุษย์หรือแมวและไก่ที่อยู่ใต้ขาของพวกมัน สุนัขเลี้ยงสามารถอ่านพฤติกรรมของมนุษย์ออกและใส่ใจสิ่งที่มนุษย์พยายามสอน มีสัตว์เลี้ยงมากมายที่ให้ความร่วมมือกับสัตวแพทย์ที่ช่วยเหลือพวกมัน แม้ว่ากระบวนการดังกล่าวจะทำให้พวกมันไม่สะดวกสบาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ทั้งคู่ไม่ได้ปฏิเสธความสำคัญของการคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่มีต่อระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเรายังต้องใช้มันประเมินบรรทัดฐานต่างๆ เพียงแต่ทั้งคู่ไม่ต้องการให้เราใช้มันเป็นเส้นแบ่งในการกีดกันสมาชิกผู้ที่ไม่สามารถคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลได้ เช่น สัตว์เลี้ยงหรือมนุษย์ผู้พิการทางสติปัญญาขั้นรุนแรงออกจากความเป็นพลเมือง อีกทั้งมนุษย์ปกติก็ยังสามารถช่วยเหลือให้สมาชิกผู้ขาดความสามารถเหล่านี้สามารถมีพฤติกรรมที่ดีได้อย่างเป็นไปโดยอัตโนมัติหรือเป็นนิสัย⁶⁰

3.6 อำนาจอสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองของสัตว์ป่า

โด널สันกับคิมลิก้าอ้างว่า นอกจากสัตว์ป่าจะมี “สิทธิพื้นฐาน” บนฐานการมีความรู้สึกสุขทุกข์แล้ว ทั้งคู่ยังเพิ่มเติม “สิทธิการมีอำนาจอสูงสุดเหนือเขตแดนตนเอง” ให้กับสัตว์ป่าซึ่งถูกกำหนดโดยการที่ทั้งคู่เรียกร้องให้เรามองความสัมพันธ์มนุษย์-สัตว์ป่าเป็นเชิงการเมืองมากขึ้น นั่นคือ สัตว์ป่าเป็นคนนอกของชุมชนมนุษย์และมนุษย์ก็เป็นคนนอกของชุมชนสัตว์ป่า ซึ่งการให้อำนาจอสูงสุด (sovereignty) แก่สัตว์ป่านี้จะช่วยปกป้องผลประโยชน์ในการปกครองชุมชนตนเองของสัตว์ป่าให้เพื่อคงรักษาวิถีชีวิต สถานที่ และอัตลักษณ์อื่นๆที่

⁶⁰ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 116 และ Kymlicka & Donaldson, “Animals and the frontiers of citizenship” *Oxford Journal of Legal Studies* 34, 2 (2014): 215-216.

พวกมันผูกพันต่อ และต่อต้านการถูกกำหนดโดยคนนอก ซึ่งก็คือมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบุกรุก การล่าอาณานิคม หรือการอุปถัมภ์โดยไม่จำเป็น⁶¹

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าอำนาจสูงสุดให้การปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์ป่าได้มากกว่าข้อเสนอให้ปล่อยสัตว์ป่าไว้ตามลำพังของฟรานซิสโอน เนื่องจากอำนาจสูงสุดให้การปกป้องที่ครอบคลุมประเด็นเรื่องการปกป้องถิ่นอาศัยสัตว์ป่า การลดผลกระทบข้างเคียง และอนุญาตให้มีการแทรกแซงเชิงบวกโดยมนุษย์ที่พึงประสงค์

ก. การปกป้องถิ่นอาศัยสัตว์ป่า

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่า การให้อำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองแก่สัตว์ป่าได้กำหนดหน้าที่เชิงบวกเกี่ยวกับถิ่นอาศัยสัตว์ป่าให้กับเรา ได้แก่ 1) การหยุดขยายถิ่นฐานมนุษย์ โดยมองว่าพื้นที่รกร้างทั้งหมดที่มนุษย์ยังไม่ได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานหรือพัฒนาในตอนนี้ควรถือเป็นเขตแดนที่สัตว์ป่ามีอำนาจสูงสุด 2) การปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีปฏิบัติของกิจกรรมในป่า ของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ การทำเหมือง การเก็บของป่า เป็นต้น เพื่อลดการทำอันตรายสัตว์ป่า 3) การกู้คืนเขตพัฒนาบางแห่งให้กลายเป็นถิ่นอาศัยสัตว์ป่า เช่น หุบเขียงปัสตุสตร์ เป็นต้น 4) การแบ่งปันพื้นที่พัฒนาบางส่วนให้กับสัตว์ป่า เช่น แนวพุ่มไม้ ป่าที่มีการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมบางแห่ง เป็นต้น 5) การชดเชยต่อความอยู่ดีศรีธรรมจากการฆ่าสัตว์ป่าและทำลายถิ่นอาศัยสัตว์ป่าที่ไม่มีความจำเป็นในอดีตและป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำ⁶²

อย่างไรก็ตาม โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่ามนุษย์ยังสามารถเคลื่อนที่เข้าเขตแดนป่าได้ในฐานะผู้เยี่ยมชม (visitor) อันเทียบเคียงได้กับการที่เราไปเยือนต่างประเทศ ซึ่งเรามีสิทธิแค่ไปเยือนและพักอาศัย แต่ไม่มีสิทธิปกครอง ตั้งถิ่นฐาน หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างของประเทศนั้นๆ เพื่อประโยชน์ของเรา อีกทั้งมนุษย์ยังสามารถเคลื่อนที่เข้าเขตแดนป่าในฐานะการขอใช้สิทธิผ่านทาง (right of way) หรือสิทธิในแนวเชื่อมต่อ (right of corridor) ได้ เช่น ใช้ถนนหรือเส้นทางเดินเรือที่ตัดผ่านเขตแดนป่า เป็นต้น อันเทียบเคียงได้กับการที่ชนร่อนเร่หรือชนกลุ่มน้อยขอใช้สิทธิดังกล่าวในเขตแดนรัฐสมัยใหม่หนึ่งๆ เพื่อไปยังจุดหมายปลายทางตามจารีตของพวกเขา นอกจากนี้สัตว์ป่าหลายชนิดก็จำเป็นต้องมีสิทธิดังกล่าวในการอพยพผ่านเขตแดนชุมชนมนุษย์ด้วย⁶³

⁶¹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 170-173.

⁶² Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 193-196.

⁶³ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 170, 189-190.

ข. การลดผลกระทบข้างเคียง

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าการให้อำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองแก่สัตว์ป่าได้กำหนดหน้าที่เชิงบวกให้กับเราเกี่ยวกับผลกระทบข้างเคียงต่อสัตว์ป่าอันมีสาเหตุมาจากโครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่ 1) การลดการทำอันตรายสัตว์ป่าโดยอ้อม เช่น ออกแบบกระจกหน้าต่างของตึกสูงใหม่เพื่อป้องกันฝูงนกป่าบินชน สร้างอุโมงค์ลอดป่าให้รถยนต์ลอดเพื่อป้องกันสัตว์ป่าถูกรถชน สร้างทางกันเพื่อป้องกันปลาจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ลดภาวะโลกร้อนที่ทำอันตรายหมีขั้วโลก เป็นต้น 2) การยอมรับความเสี่ยงที่สัตว์ป่ามีต่อเราในพื้นที่ทับซ้อนระหว่างชุมชนมนุษย์กับชุมชนสัตว์ป่า เพราะแม้ว่าเราจะมีสิทธิ์ป้องกันตนเอง แต่ชุมชนมนุษย์ก็ไม่มีสิทธิ์กำจัดความเสี่ยงโดยทั่วไปจากการมีอยู่ของสัตว์ป่าในพื้นที่นั้นๆ ให้เป็นศูนย์ เช่น ถ้าเราเลือกอาศัยอยู่ใกล้เขตแดนสัตว์ป่า เราก็ต้องยอมรับความเสี่ยงที่สัตว์ป่ามีต่อตัวเรา ลูกหลาน และสัตว์เลี้ยงของเรา หรือถ้าเราเลือกขับขึ้นบนถนนในชนบท เราก็ต้องยอมรับความเสี่ยงจากการปะทะของกวางมูส เป็นต้น 3) การชดเชยต่อสัตว์ผู้เคราะห์ร้าย เช่น เราควรจัดตั้งศูนย์ลี้ภัยสัตว์ป่าเพื่อให้การฟื้นฟูสัตว์ป่าที่ถูกรถชนจนพิการหรือช่วยดูแลลูกหลานกำพร้าของสัตว์ที่ตายในอุบัติเหตุ เป็นต้น⁶⁴

ค. การแทรกแซงเชิงบวก

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าการให้อำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองแก่สัตว์ปายังอนุญาตให้มนุษย์สามารถแทรกแซงเชิงบวกเพื่อให้ความช่วยเหลือสัตว์ป่าในบางกรณี อันเทียบเคียงกับในกรณีมนุษย์ที่ชุมชนอธิปไตยหนึ่งๆสามารถให้ความช่วยเหลืออีกชุมชนหนึ่งที่ประสบภัยพิบัติ หรือประชาคมระหว่างประเทศสามารถเข้าแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือชุมชนที่ประสบปัญหาความล้มเหลวภายในหรือการคุกคามจากภายนอก ซึ่งการแทรกแซงที่โดนัลสันกับคิมลิก้าอนุญาต ได้แก่ 1) การแทรกแซงเพื่อกู้คืนอัตตาณัติ (autonomy) ให้กับชุมชนสัตว์ป่า เช่น การตัดไม้เพื่อเพิ่มแสงและการหมุนเวียนอากาศในสิ่งแวดล้อมแบบปิดที่บีบอัดช่วยให้ระบบนิเวศดีขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อสัตว์ผู้อยู่อาศัย การหยุดยั้งไวรัสก่อนที่จะทำลายระบบนิเวศ การทำลายอุกกาบาตที่จะตกลงบนพื้นที่ที่มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย เป็นต้น 2) การแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือสัตว์ปัจเจกหรือสปีชีส์สัตว์ป่าในระดับเล็กๆ เช่น การช่วยเหลือกวางตกน้ำ การให้อาหารสัตว์ปัจเจกโดยคนที่อาศัยอยู่ใกล้เขตป่าและมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับสัตว์ป่าปัจเจก การช่วยขยายพันธุ์สัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม โดนัลสันกับคิมลิก้าไม่อนุญาตให้เราแทรกแซงในระดับใหญ่โต เช่น การแทรกแซงเพื่อควบคุมห่วงโซ่อาหารเพื่อช่วยปกป้องสัตว์จากความทรمانที่มาจากผู้ล่า ความอดอยากและความรุนแรงในธรรมชาติอื่นๆ เนื่องจากการแทรกแซงดังกล่าวคุกคามต่ออัตตาณัติของชุมชนสัตว์ป่า หรือนำไปสู่การที่ชุมชนสัตว์ป่าจะต้องขึ้นตรงต่อการอุปถัมภ์ของมนุษย์โดยถาวรอันบ่งนัยถึงการสูญเสียอำนาจสูงสุดหรือการปกครองชุมชนตนเองของสัตว์ป่า และยังนำไปสู่การละเมิดเสรีภาพของสัตว์ปัจเจกอีก

⁶⁴ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 196-198, 202-205.

ด้วย เนื่องจากการแทรกแซงเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวเรียกร้องให้ต้องมีการกักขังหรือกักบริเวณเพื่อแยกผู้ล่าออกจากเหยื่อ อีกทั้งการแทรกแซงในระดับใหญ่โตนี้อาจสร้างความผิดปกติให้กับระบบธรรมชาติด้วย⁶⁵

ง. การผ่านคุณสมบัติการมีอำนาจสูงสุดของชุมชนสัตว์ป่า

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าชุมชนสัตว์ป่าผ่านคุณสมบัติการมีอำนาจสูงสุดได้แม้ว่าจะมีรูปแบบสังคมการเมืองที่แตกต่างจากรัฐสมัยใหม่ ทั้งนี้ก็เพราะทั้งคู่เรียกร้องให้เราคำนึงถึงเป้าหมายทางศีลธรรม (moral purpose) ของอำนาจสูงสุดก่อน นั่นคือ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ในการปกครองตนเองของสมาชิกชุมชนอันต่อต้านการถูกกำหนดโดยคนนอก ซึ่งสัตว์ป่ามีผลประโยชน์ดังกล่าวเนื่องจากพวกมันมีแนวโน้มตามธรรมชาติที่จะหลีกเลี่ยงมนุษย์และหลายชนิดขึ้นตรงต่อแหล่งนิเวศที่เฉพาะเจาะจงหรือบอบบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ดังนั้น พวกมันจึงควรได้รับการปกป้องผลประโยชน์ดังกล่าวโดยอำนาจสูงสุดอันเทียบเคียงได้กับการที่เรากล่าวโทษการล่าอาณานิคมชุมชนของชนพื้นเมืองในอดีตว่าเป็นสิ่งผิด ซึ่งสะท้อนว่าชุมชนของชนพื้นเมืองในอดีตมากมาย แม้ว่าไม่ใช่รัฐสมัยใหม่หรือเป็นสังคมไร้รัฐ แต่ชุมชนเหล่านั้นก็ควรได้รับการปกป้องผลประโยชน์ในการปกครองตนเองเทียบเท่ากับการมีอำนาจสูงสุดเพื่อต่อต้านอำนาจของจักรวรรดิยุโรป⁶⁶

อีกทั้งโดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าการมีอำนาจสูงสุดของชุมชนหนึ่งๆเรียกร้องคุณสมบัติพิเศษจากสมาชิกชุมชน นั่นคือ ความสามารถ (competence) ในการตอบสนองต่อความท้าทายที่ชุมชนเผชิญและจัดหาบริบททางสังคมที่สมาชิกจะสามารถเติบโตและเจริญงอกงามได้ และทั้งคู่อ้างว่าสัตว์ป่ามีความสามารถดังกล่าว ทั้งในระดับปัจเจก เช่น พวกมันรู้ว่าจะหาอาหารที่ไหน รู้วิธีการเก็บสะสม การหาและสร้างที่พัก การเลี้ยงดูลูกน้อย การลดความเสี่ยงจากผู้ล่า การประหยัดพลังงาน เป็นต้น และในระดับชุมชน เช่น พวกมันรู้วิธีล่าเป็นทีม การดูแลสมาชิกที่บาดเจ็บ การร่วมมือกับสปีชีส์อื่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสัตว์ป่าจะไม่สามารถปกป้องสมาชิกจากความอดอยากและผู้ล่าได้ แต่ทั้งคู่ก็มองว่าความล้มเหลวนี้นี้ไม่ได้บ่งชี้ถึงการปกครองตนเองที่ล้มเหลวอันเรียกร้องการแทรกแซงจากภายนอก ทั้งนี้ก็เพราะห่วงโซ่อาหารถือเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างชุมชนสัตว์ป่าที่มีอัตตาณัติและความล้มเหลวนี้นี้ไม่ได้สร้างความเสียหายร้ายแรงให้กับชุมชนสัตว์ป่า⁶⁷

3.7 ความเป็นผู้พักพิงของสัตว์กึ่งป่า

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่า นอกจากสัตว์กึ่งป่าจะมี “สิทธิพื้นฐาน” บนฐานการมีความรู้สึกสุขทุกข์แล้ว ทั้งคู่ยังเพิ่มเติม “สิทธิความเป็นผู้พักพิง” ให้กับสัตว์กึ่งป่าซึ่งถูกกำหนดโดยการที่ทั้งคู่เรียกร้องให้เรา

⁶⁵ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 165, 179-185.

⁶⁶ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 171-174.

⁶⁷ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 174-177.

ความสัมพันธ์มนุษย์-สัตว์กึ่งป่าเป็นเชิงการเมืองมากขึ้น นั่นคือ สัตว์กึ่งป่าเป็น ‘กึ่งคนใน’ หรือสมาชิกแบบไม่เต็มตัวของชุมชนมนุษย์ด้วยเหตุผลที่ว่าพวกมันเป็นแค่ผู้อยู่อาศัยร่วมในชุมชนมนุษย์ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกับสังคมมนุษย์เพราะพวกมันไม่ไว้วางใจมนุษย์และพวกมันสามารถดำรงชีวิตตนเองได้โดยไม่ขึ้นตรงต่อการดูแลของมนุษย์

ก. การปฏิเสธความเป็นพลเมืองร่วมของสัตว์กึ่งป่า

โดนัลสันกับคิมลิก้าอ้างว่าสัตว์กึ่งป่าไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นพลเมืองร่วม เนื่องจากความเป็นพลเมืองเรียกร้องความรับผิดชอบมากมาย เช่น การเข้าสังคมเพื่อให้มีความเป็นประชาและมีส่วนช่วยมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขัดแย้งกับผลประโยชน์และแนวโน้มตามธรรมชาติของสัตว์กึ่งป่าที่ต้องการหลีกเลี่ยงมนุษย์และการเกณฑ์พวกมันเข้าเป็นพลเมืองร่วมจะนำไปสู่การละเมิดผลประโยชน์ของพวกมันในหลายเรื่อง เช่น การละเมิดเสรีภาพของพวกมันผ่านการกักขังเพื่อปกป้องพวกมันจากผู้ล่า-ความอดอยาก-อุบัติเหตุผ่านการควบคุมพฤติกรรมต่างๆ เช่น เรื่องการขบถ่าย เรื่องการกินเพื่อไม่ให้พวกมันล่าสัตว์อื่น และผ่านการบังคับให้พวกมันให้ความร่วมมือกับมนุษย์ เป็นต้น⁶⁸

โดนัลสันกับคิมลิก้ามองว่าความเป็นผู้พักพิง (denizenship) เหมาะสมกับสัตว์กึ่งป่าอันเทียบเคียงได้กับความเป็นผู้พักพิงในกรณีมนุษย์ ตัวอย่างเช่น ผู้พักพิงที่ขอละเว้น (opt-out denizen) เช่น ชาวอาเมิซในอเมริกา เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยร่วมในชุมชนหนึ่งๆ แต่พวกเขาขอละเว้นจากความเป็นพลเมืองร่วมแบบสังคมสมัยใหม่ซึ่งขัดแย้งกับข้อเรียกร้องทางวัฒนธรรมหรือศาสนาของพวกเขา หรือผู้พักพิงอพยพ (migrant denizen) เช่น แรงงานต่างด้าว ผู้ลักลอบเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เข้ามาพักอาศัยในประเทศหนึ่งๆแต่ไม่ต้องการเป็นพลเมืองร่วมในประเทศนั้นๆ เพราะพวกเขายังมองตัวเองเป็นพลเมืองของประเทศดั้งเดิมของพวกเขา และการให้ความเป็นพลเมืองแก่พวกเขาอาจเป็นการเพิ่มภาระที่ไม่จำเป็นให้กับพวกเขา เช่น ทำให้พวกเขาต้องเสียเวลาหรือทรัพยากรไปกับการเรียนรู้อะบบการเมืองหรือภาษาประจำชาติของประเทศเจ้าบ้าน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้พักพิงก็ต้องยอมเสียสิทธิประโยชน์บางอย่างด้วย เช่น การโหวต การดำรงตำแหน่งราชการ บริหารทางการทหารและศาล เป็นต้น เพื่อเป็นการต่างตอบแทนต่อรัฐเจ้าบ้าน⁶⁹

ข. หน้าที่เชิงบวกที่มนุษย์มีต่อสัตว์กึ่งป่า

หน้าที่เชิงบวกที่มนุษย์มีต่อผู้พักพิงสัตว์กึ่งป่าตามความคิดของโดนัลสันกับคิมลิก้า ได้แก่ 1) การลดการทำอันตรายสัตว์กึ่งป่าโดยอ้อมอันมีสาเหตุมาจากโครงสร้างพื้นฐานและกิจกรรมของมนุษย์ เช่น ออกแบบ

⁶⁸ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 213-214, 229, 242.

⁶⁹ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 231-240.

กระจกหน้าต่างตึกใหม่เพื่อป้องกันนกที่บินชน ออกระเบียบต่อการใช้จ่ายฆ่าแมลง สารพิษ การปรับปรุงที่ดินหรือรูปแบบเกษตรกรรมเพื่อลดการทำอันตรายสัตว์กึ่งป่า ดูแลสัตว์เลี้ยงแสนรักของเราไม่ให้ทำร้ายสัตว์กึ่งป่า เป็นต้น 2) การแทรกแซงเชิงบวกเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์กึ่งป่า เช่น ควบคุมประชากรสัตว์กึ่งป่าโดยไม่ใช้ความรุนแรง เป็นต้น 3) การจัดหาสิ่งป้องกันการมีมลทิน (anti-stigma safeguard) หรือการถูกมองเหยียด เช่น ออกกฎหมายป้องกันการทำอันตรายสัตว์กึ่งป่า และให้การศึกษาแก่สาธารณะว่ามนุษย์เองก็มีส่วนทำให้สัตว์กึ่งป่ากลายมาเป็น “สัตว์รบกวน” มากขึ้นจากการดึงดูดของพวกเขาโดยการให้อาหารหรือไม่จัดเก็บขยะให้ดี เป็นต้น⁷⁰

4. การประเมินโดยผู้เขียนบทความ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ข้าพเจ้ามองว่าหากยึดตามหลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมตามความคิดของฟรานซิสฮอนที่ว่าหลักการดังกล่าวเรียกร้องให้เรา *ปฏิบัติต่อกรณีที่เหมือนกันในหนทางที่เหมือนกัน* ถ้าไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรมที่จะไม่ทำ ทฤษฎีสวัสดิ์บนฐานความเป็นพลเมืองของโดนัลสันกับคิมลิกาก็สามารถถูกตีความได้ว่าการแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมดังกล่าวได้ดีกว่าทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของฟรานซิสฮอน

ขยายความก็คือ ข้าพเจ้ามองว่าการที่ทฤษฎีสวัสดิ์บนฐานความเป็นพลเมืองยอมรับว่าสัตว์มีทั้ง “สิทธิพื้นฐาน+สิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ทางเมืองเฉพาะ” ถือว่าเป็นการต่อยอดจาก **ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์** ซึ่งมีการประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมในกรณีสิทธิพื้นฐานของสัตว์อยู่แล้ว นั่นคือ

- (1) มนุษย์และสัตว์เป็น *กรณีที่เหมือนกัน* ในฐานะผู้มีความรู้สึกสุขทุกข์หรือมีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمانเหมือนกัน
- (2) เมื่อผลประโยชน์ดังกล่าวของมนุษย์ได้รับการปกป้องโดยสิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็น *สิ่งของ* ดังนั้น สัตว์ก็ควรได้รับการปกป้องโดยสิทธิดังกล่าวด้วย เพื่อแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้ที่มีผลประโยชน์ที่จะไม่ทรمانเหมือนกัน *ในหนทางที่เหมือนกัน*
- (3) *ไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรม* ที่จะปฏิเสธการให้สิทธิดังกล่าวแก่สัตว์ เนื่องจากเหตุผลต่อต้านสิทธิพื้นฐานของสัตว์ที่มีอยู่ ได้แก่ ความคิดแบบคาร์ทีเซียน การอ้างความแตกต่างทางสปีชีส์ การอ้างคำสอนศาสนา การอ้างว่าสัตว์ขาดความสามารถทางจิตบางอย่างที่มนุษย์มี และการอ้างว่าสัตว์มีคุณค่าในตัวเองน้อยกว่ามนุษย์ ล้วนแต่สามารถถูกโต้แย้งได้ทั้งสิ้น

⁷⁰ Donaldson & Kymlicka, *Zoopolis* (New York: Oxford University Press Inc., 2011), 211, 244-250.

และ ทฤษฎีสติศาสตร์บนฐานความเป็นพลเมือง ก็ได้ยอมรับชุดการอ้างเหตุผลนี้ ดังที่โดนัลสันกับคิม ลิกก้ายอมรับว่าสัตว์มี “สิทธิพื้นฐานในชีวิตและเสรีภาพ” บนฐานการมีความรู้สึกสุขทุกข์ ซึ่งเทียบเท่ากับ “สิทธิพื้นฐานที่จะไม่ถูกปฏิบัติเป็นสิ่งของ” ของฟรานซิสคอน เนื่องจากมีเป้าหมายเดียวกันคือการปกป้องผลประโยชน์พื้นฐานของปัจเจกอันต่อต้านการทำอันตรายพื้นฐานโดยมนุษย์ ได้แก่ การฆ่า การทรมาน การ กักขัง การใช้เป็นทาส เป็นต้น จากนั้นโดนัลสันกับคิมลิกก้าจึงค่อยเพิ่มเติมสิทธิเชิงบวกตามความสัมพันธ์ ทางการเมืองเฉพาะเข้าไป ในขณะที่ฟรานซิสคอนหยุดอยู่แค่นี้ ผลลัพธ์ที่ตามมาจึงชัดเจนว่าการเพิ่มเติมสิทธิ การเชิงบวกทางการเมืองเข้าไปนี้ทำให้ทฤษฎีสติศาสตร์บนฐานความเป็นพลเมืองให้การปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ระหว่างมนุษย์และสัตว์จำนวนมากกว่าที่ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ให้ โดยส่วนที่เพิ่มเข้ามานี้ก็ไม่ได้มาหักล้าง การปฏิบัติที่เท่าเทียมกันของเดิมที่มีอยู่แล้วในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ ดังนี้

- สิทธิความเป็นพลเมืองร่วม ของสัตว์เลี้ยง บนฐานการพิจารณาว่า
 - (1) มนุษย์และสัตว์เลี้ยงเป็น *กรณีที่เหมาะสม* ในฐานะผู้เป็น “สมาชิกเต็มตัว” ของชุมชนมนุษย์และมีความสามารถพิเศษสำหรับความเป็นพลเมืองร่วมในชุมชนมนุษย์ เหมือนกัน
 - (2) เมื่อความเป็นสมาชิกดังกล่าวของมนุษย์ถูกกำหนดภายใต้กรอบแนวคิดความเป็นพลเมือง ดังนั้น ความเป็นสมาชิกของสัตว์เลี้ยงก็ควรถูกกำหนดภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าวด้วย เพื่อแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อสมาชิกเต็มตัวในชุมชนมนุษย์ทั้งหมด *ในหนทางที่เหมาะสม*
 - (3) *ไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรม* ที่จะปฏิเสธการให้ความเป็นพลเมืองร่วมแก่สัตว์เลี้ยง เนื่องจากเหตุผลต่อต้านเหตุผลต่อต้านสิทธิความเป็นพลเมืองร่วมของสัตว์เลี้ยงที่มีอยู่ ได้แก่ ข้ออ้างเรื่องการเลี้ยงสัตว์เป็นสิ่งผิดในตัวเอง และการอ้างว่าสัตว์ขาดความสามารถทางารรู้คิด ล้วนแต่สามารถถูกโต้แย้งได้ทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดจะพบว่าการให้สิทธิความเป็นพลเมืองร่วมแก่สัตว์เลี้ยง ซึ่งประกอบไปด้วยชุดของสิทธิเชิงบวกมากมายนั้นจะทำให้ผลประโยชน์อื่นๆที่นอกเหนือจากผลประโยชน์พื้นฐานของสัตว์เลี้ยงได้รับการปกป้อง *ในหนทางที่เหมาะสม* กับสมาชิกมนุษย์ ได้แก่ การเป็นที่ยอมรับในสังคมมนุษย์ การมีส่วนช่วยในการให้ความร่วมมือกับมนุษย์ การมีตัวแทนทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความพึงพอใจจากการเคลื่อนที่ที่เพียงพอและการใช้พื้นที่สาธารณะ การมีสุขภาพดี การได้รับคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน การไม่ถูกอุปถัมภ์เกินจำเป็น ความปลอดภัยจากผู้ล่า-ความอดอยาก-ภัยพิบัติ ชีวิตทางเพศและการสืบพันธุ์ที่มีการออกกระเบียบ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ก็จะพบว่าสิทธิความเป็นพลเมืองร่วมให้การปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงในหนทางที่เหมาะสมกับมนุษย์จำนวนมากกว่าหน้าที่เพิ่มเติมที่ฟรานซิสคอนกำหนด โดยที่ไม่ได้มาหักล้างการ

ปฏิบัติที่เหมือนกันที่มีอยู่แล้วในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ ได้แก่ การที่ฟรานซิโอนกำหนด “หน้าที่การดูแลสัตว์เลี้ยงที่เกิดมาแล้วต่อไปอย่างดีที่สุด” ให้กับมนุษย์ ก็ยังให้การปฏิบัติในหนทางที่เหมือนกันได้น้อยกว่าที่สิทธิความเป็นพลเมืองร่วมให้อยู่ดี เพราะประโยชน์ที่สัตว์เลี้ยงได้รับจากความเป็นพลเมืองร่วมก็ล้วนแต่ไม่ได้หักล้างสิ่งที่ฟรานซิโอนเรียกว่าการดูแลสัตว์ที่เกิดมาแล้วอย่างดีที่สุดทั้งสิ้น แต่ดูเหมือนว่าฟรานซิโอนจะปฏิเสธการปฏิบัติในหนทางที่เหมือนกันบางอย่างอันที่โดนัลสันกับคิมลิก้าเสนอ เช่น เขาปฏิเสธสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสัตว์เลี้ยงดังที่เขาอ้างว่าสิทธิสัตว์สำหรับเขาหมายถึงสิทธิพื้นฐานเท่านั้น หรือเขาอาจปฏิเสธการมีส่วนช่วยในการให้ความร่วมมือกับมนุษย์ โดยมองว่านี่แสดงถึงชนชั้นทางศีลธรรม ทั้งๆที่สิ่งเหล่านี้ทำให้สัตว์เลี้ยงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับพลเมืองมนุษย์ เป็นต้น

■ สิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเอง ของสัตว์ป่า บนฐานการพิจารณาว่า

- (1) มนุษย์กับสัตว์ป่าเป็น *กรณีเหมือนกัน* ในฐานะผู้เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีรูปแบบสังคมการเมืองที่แตกต่างจากชุมชนอื่นๆ และมีความสามารถพิเศษสำหรับการมีสิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเอง เหมือนกัน
- (2) เมื่อการเป็นสมาชิกในชุมชนที่มีรูปแบบสังคมการเมืองที่แตกต่างจากชุมชนอื่นในกรณีมนุษย์ได้รับการปกป้องโดยสิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเอง ดังนั้น การมีคุณสมบัติเดียวกันนี้ในกรณีสัตว์ป่าก็ควรได้รับการปกป้องโดยสิทธิดังกล่าวด้วย เพื่อแสดงถึงการปฏิบัติต่อผู้มีคุณสมบัติเดียวกันนี้ ในหนทางที่เหมือนกัน
- (3) *ไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรม* ที่จะปฏิเสธการให้สิทธิดังกล่าวแก่สัตว์ป่า เนื่องจากเหตุผลต่อต้านเหตุผลต่อต้านสิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองของสัตว์ป่าที่มีอยู่ นั่นคือ การอ้างว่าชุมชนสัตว์ป่าเป็นสังคมไร้รัฐ และการอ้างว่าสัตว์ป่าล้มเหลวในการปกป้องสมาชิกจากห่วงโซ่อาหารสามารถถูกโต้แย้งได้ทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาไปในรายละเอียดก็จะพบว่าการให้สิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองแก่สัตว์ป่าจะทำให้ผลประโยชน์อื่นๆของสัตว์ป่าที่นอกเหนือจากผลประโยชน์พื้นฐาน นั่นคือ ผลประโยชน์ที่จะปกครองตนเองเพื่อคงรักษาวินัยดั้งเดิมที่พวกมันผูกพันและต่อต้านการถูกคุกคามโดยคนนอก ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการบุกรุก การล่าอาณานิคม ผลกระทบข้างเคียง หรือการแทรกแซงเชิงบวกที่ไม่พึงประสงค์ ได้รับการปกป้องในหนทางที่เหมือนกันกับมนุษย์ผู้เป็นสมาชิกชุมชนหนึ่งๆทั้งที่เป็นรัฐชาติสมัยใหม่หรือเป็นชุมชนของชนพื้นเมือง ชนร่อนเร่ ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ และอื่นๆ

เมื่อเทียบกับทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ ก็จะพบว่าสิทธิการมีอำนาจสูงสุดเหนือเขตแดนตนเองให้การปฏิบัติต่อสัตว์ป่าในหนทางที่เหมือนกันกับมนุษย์จำนวนมากว่าหน้าที่เพิ่มเติมที่ฟรานซิโอนกำหนด โดยที่ไม่ได้มีการ

หากล้างการปฏิบัติที่เหมือนกันที่มีอยู่แล้วในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ กล่าวคือ การที่ฟรานซิโอนกำหนด “หน้าที่การไม่ทำลายถิ่นอาศัยสัตว์ป่า” ให้กับมนุษย์ อันบ่งชี้ว่าสัตว์ป่าได้รับการปกป้องจากการถูกทำลายที่อยู่อาศัยเหมือนกับมนุษย์นั้นก็ยังให้การปฏิบัติในหนทางที่เหมือนกันได้น้อยกว่าที่สิทธิการมีอำนาจสูงสุดดังกล่าวให้อยู่ดี เพราะสิทธิดังกล่าวนอกจากจะไม่ได้ห้การปกป้องสัตว์ป่าจากการถูกทำลายที่อยู่อาศัยเหมือนกับกรณีมนุษย์แล้ว สิทธิดังกล่าวยังเพิ่มเติมการปกป้องถิ่นอาศัยสัตว์ป่าจากผลกระทบข้างเคียงที่มีสาเหตุมาจากชุมชนมนุษย์ และยังอนุญาตให้ถิ่นอาศัยสัตว์ป่าได้รับความช่วยเหลือจากมนุษย์ได้ในบางกรณีที่มีความชอบธรรม เช่น กรณีภัยพิบัติ เป็นต้น เช่นเดียวกับที่สิทธิดังกล่าวให้ประโยชน์ดังกล่าวแก่มนุษย์ผู้เป็นสมาชิกชุมชนที่มีเขตแดนหนึ่งๆ ซึ่งการให้ประโยชน์สองอย่างหลังนี้แสดงถึงการปฏิบัติต่อสัตว์ป่ากับมนุษย์ในหนทางที่เหมือนกันอันหาไม่ได้ในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์

■ สิทธิความเป็นผู้พักพิง ของสัตว์กึ่งป่า บนฐานการพิจารณาว่า

- (1) สัตว์กึ่งป่ากับมนุษย์บางกลุ่มที่เป็นแค่ผู้อยู่อาศัยร่วมแต่ไม่ใช่พลเมืองร่วมเป็น *กรณีที่แตกต่างกัน* ในฐานะผู้ไม่ใช่สมาชิกเต็มตัวของชุมชนมนุษย์
- (2) เมื่อความไม่ใช่สมาชิกเต็มตัวของมนุษย์กลุ่มดังกล่าวได้รับการปกป้องโดยสิทธิความเป็นผู้พักพิง ดังนั้น ความไม่ใช่สมาชิกเต็มตัวของสัตว์กึ่งป่านี้ก็ควรได้รับการปกป้องโดยสิทธิดังกล่าวด้วย เพื่อแสดงถึงการปฏิบัติต่อผู้ไม่ใช่สมาชิกเต็มตัวในชุมชนมนุษย์ทั้งหมด *ในหนทางที่เหมือนกัน*
- (3) ยัง *ไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรม* ที่จะปฏิเสธการให้สิทธิดังกล่าวแก่สัตว์กึ่งป่า

เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดก็จะพบว่าการให้สิทธิความเป็นผู้พักพิงแก่สัตว์กึ่งป่าจะทำให้ผลประโยชน์อื่นๆของสัตว์กึ่งป่าที่นอกเหนือจากผลประโยชน์พื้นฐาน ได้แก่ ความปลอดภัยในการอยู่อาศัยโดยไม่จำเป็นต้องได้รับการปกป้องเต็มรูปแบบจากรัฐ ความพึงพอใจในการใช้ชีวิตโดยปราศจากการแบกรับความรับผิดชอบของความเป็นพลเมืองร่วม การปกป้องจากการมีมลพิษหรือการถูกมองเหยียด การได้รับการแทรกแซงในบางกรณีเพื่อลดความขัดแย้งหรือทำให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกับพลเมืองร่วมได้อย่างสงบสุข เป็นต้น ได้รับการปกป้องในหนทางที่เหมือนกันกับมนุษย์ผู้ไม่ใช่สมาชิกเต็มตัวอื่นๆ เช่น ผู้พักพิงที่ขอละเว้นผู้พักพิงอพยพ เป็นต้น

เมื่อเทียบกับทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ ก็พบว่าสิทธิความเป็นผู้พักพิงให้การปฏิบัติต่อสัตว์กึ่งป่าในหนทางที่เหมือนกับมนุษย์มากกว่าหน้าที่เพิ่มเติมที่ฟรานซิโอนกำหนด โดยที่ไม่ได้ห้การปฏิบัติที่เหมือนกันที่มีอยู่แล้วในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ กล่าวคือ แม้ว่าฟรานซิโอนจะกำหนดหน้าที่เพิ่มเติมให้เราแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์ที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยงในชุมชนมนุษย์ เช่น กวางที่เข้ามาแตะเล็มพุ่มไม้ประดับตามบ้านเรือน เป็นต้น ในแบบไม่ใช่ความรุนแรงหรือไม่ใช้วิธีการที่เราไม่ใช้กับมนุษย์ แต่นี่ก็ยังให้การปฏิบัติใน

หนทางที่เหมือนกันได้น้อยกว่าที่สิทธิความเป็นผู้พักพิงให้อยู่ดี เพราะสิทธิดังกล่าวนอกจากจะไม่ได้หักล้างการปกป้องสัตว์กึ่งป่าจากการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดแย้งเช่นเดียวกับกรณีมนุษย์แล้ว สิทธิดังกล่าวยังเพิ่มเติมความปลอดภัยในการอยู่อาศัยให้กับสัตว์กึ่งป่า ช่วยปกป้องจากการถูกล่าเหยียด และยังอนุญาตให้มนุษย์แทรกแซงความเป็นอยู่ของพวกมันได้ในบางกรณีเพื่อลดความขัดแย้งหรือทำให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกับมนุษย์ได้อย่างสงบสุข เช่นเดียวกับที่สิทธิดังกล่าวให้ประโยชน์ดังกล่าวแก่มนุษย์ผู้อยู่อาศัยร่วมในชุมชนหนึ่งๆแต่ไม่ใช่พลเมืองร่วมของชุมชนนั้นๆ ซึ่งการให้ประโยชน์สามอย่างหลังนี้เป็นการปฏิบัติต่อมนุษย์กับสัตว์กึ่งป่าในหนทางที่เหมือนกันอันหาไม่ได้ในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์

อีกทั้งข้าพเจ้ายังมองว่าข้อโต้แย้งที่โดนัลสันกับคิมลิก้ามีต่อข้อเสนอของฟรานซิโอนที่ให้สัตว์เลี้ยงสุญพันธุ์ได้แสดงให้เห็นว่า เหตุผลที่ฟรานซิโอนนำมาใช้สนับสนุนการละเมิดผลประโยชน์ในการสืบพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงและแสดงถึงการปฏิบัติต่อมนุษย์กับสัตว์เลี้ยงในหนทางที่แตกต่างกัน นั่นคือ เหตุผลเรื่องการเลี้ยงสัตว์เป็นสิ่งผิดในตัวเองนั้น ไม่ใช่เหตุผลที่ดีทางศีลธรรม ที่จะใช้สนับสนุนการปฏิบัติต่อมนุษย์กับสัตว์เลี้ยงในหนทางที่แตกต่างกัน เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวอยู่บนฐานความเข้าใจผิดในหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการด่วนสรุปว่าการเลี้ยงสัตว์ทุกกรณีนำไปสู่ชนชั้นทางศีลธรรมทั้งๆที่มีตัวอย่างแย้งของการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ได้นำไปสู่ชนชั้นทางศีลธรรม เช่น กรณีสัตว์เลี้ยงแสนรักและสัตว์ในฟาร์มแดนสงบ เป็นต้น หรือเรื่องการด่วนสรุปว่าการขึ้นตรงมีคุณค่าเชิงลบเพียงอย่างเดียวทั้งๆที่ในข้อเท็จจริงนั้นการขึ้นตรงเป็นเรื่องปกติของสิ่งมีชีวิตและมีตัวอย่างแย้งในกรณีมนุษย์ผู้พิการที่ต้องขึ้นตรงต่อการอุปถัมภ์ของผู้อื่นตลอดชีวิตแต่เราก็ไม่ได้ให้ค่าการขึ้นตรงของพวกเขาในแง่ลบหรือไม่ได้มองเป็นความเสื่อมเสียเกียรติ และเมื่อเทียบกับข้อเสนอของโดนัลสันกับคิมลิก้าให้สัตว์เลี้ยงเป็นพลเมืองร่วมอันไม่ได้นำไปสู่การบังคับให้หยุดสืบพันธุ์นั้นกลับมีความได้เปรียบมากกว่าในเรื่องการแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมเนื่องจากการเป็นสนับสนุนให้ปฏิบัติต่อมนุษย์กับสัตว์เลี้ยงในหนทางที่เหมือนกันอยู่แล้ว และข้อโต้แย้งที่โดนัลสันกับคิมลิก้ามีต่อข้อเสนอของฟรานซิโอนดังที่กล่าวไปข้างต้นก็ยังสามารถนำมาใช้สนับสนุนความชอบธรรมของทฤษฎีสิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองที่ยังคงยอมรับการเลี้ยงสัตว์และการเพาะพันธุ์สัตว์ต่อไป เพราะข้อโต้แย้งเหล่านี้ได้ให้ตัวอย่างที่สนับสนุนความเป็นไปได้ของการเลี้ยงสัตว์ที่ปราศจากการเอาเปรียบหรือชนชั้นทางศีลธรรม

สรุปก็คือทฤษฎีสิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองของโดนัลสันกับคิมลิก้ามีการแสดงออกถึงการประยุกต์ใช้หลักการการพิจารณาอย่างเท่าเทียมกันตามความคิดของฟรานซิโอนได้ดีกว่าที่ฟรานซิโอนทำ ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ของเขา ทั้งในเรื่องการให้ความสำคัญกับความเหมือนระหว่างมนุษย์กับสัตว์ที่มีความสำคัญทางศีลธรรมจำนวนมากๆ ให้การปกป้องผลประโยชน์ของสัตว์ในหนทางที่เหมือนกับกรณีมนุษย์จำนวนมากๆ โดยส่วนที่เพิ่มเข้ามานี้ไม่ได้มาแทนที่ของเดิมที่มีอยู่แล้วในทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์และในประเด็นเรื่องเหตุผลสนับสนุน ทฤษฎีสิทธิสัตว์บนฐานความเป็นพลเมืองมีเหตุผลสนับสนุนที่ดีกว่าใน

เรื่องการปฏิบัติต่อมนุษย์กับสัตว์เลี้ยงในหนทางที่เหมือนกันในขณะที่ทฤษฎีการเลิกทาสสัตว์ ไม่มีเหตุผลที่ดีทางศีลธรรม ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติต่อมนุษย์กับสัตว์เลี้ยงในหนทางที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอเพิ่มเติมว่าแม้ว่ามโนทัศน์ทางการเมืองที่ใช้ในบริบทของมนุษย์เมื่อถูกนำมาประยุกต์ใช้กับกรณีสัตว์ก็อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนมาตรฐานหรือเนื้อหาไปบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของสัตว์ที่ไม่ได้เหมือนกับมนุษย์ไปเสียทั้งหมด ตัวอย่างเช่น มโนทัศน์ความเป็นพลเมืองร่วมและอำนาจสูงสุดถูกลดบทบาทให้เหลือแค่การปกป้องความเป็นอยู่ที่ดีและการเจริญงอกงามของสัตว์ป่า โดยตัดเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะพิเศษบางอย่างของกลุ่มปัจเจกหรือความรับผิดชอบบางอย่างของปัจเจกผู้ถือครองสิทธิดังกล่าวอันมีความสำคัญในกรณีมนุษย์โดยปกติทิ้งไป เป็นต้น แต่ถึงกระนั้น มโนทัศน์ดังกล่าวที่ถูกปรับให้เข้ากับสัตว์แล้วก็ยังให้การปกป้องผลประโยชน์ที่สัตว์มีร่วมกับมนุษย์ดังที่กล่าวไปข้างต้นได้อยู่ดี และผู้วิจัยมองว่ามโนทัศน์การเมืองเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่เราจะสามารถจินตนาการได้ในตอนนี้สำหรับการปกป้องผลประโยชน์เพิ่มเติมดังกล่าวของสัตว์ปัจเจกอันต่อต้านการถูกละเมิดโดยง่ายโดยมนุษย์เพียงเพราะการละเมิดนั้นจะให้ประโยชน์แก่มนุษย์

บรรณานุกรม

- Donaldson, Sue & Kymlicka, Will. (2011) *Zoopolis: A Political Theory of Animal Rights*. New York: Oxford University Press Inc.
- Donaldson, Sue & Kymlicka, Will. (2013) "A Defense of Animal Citizen and Sovereignty." *Law, Ethics and Philosophy*, no. 1: 144-60.
- Donaldson, Sue & Kymlicka, Will. (2014) "Unruly beasts: Animal citizens and the threat of tyranny." *Canadian Journal of Political Science* (March 2014): pp. 23-45.
- Francione, Gary L. (2000) *Introduction to Animal Rights: Say on the Abolition of Animal Exploitation*. Philadelphia: Temple University Press.
- Francione, Gary L. (2007) "Animal Rights and Domesticated Nonhumans [Online]." Accessed 15 May 2017. Available at <http://www.abolitionistapproach.com/animal-rights-and-domesticated-nonhumans/>.
- Francione, Gary L. & Garner, Robert. (2010) *The Animal Rights Debate: Abolition or Regulation?* New York: Columbia University Press.
- Kymlicka, Will & Donaldson, Sue. (2014) "Animals and the Frontiers of Citizenship." *Oxford Journal of Legal Studies* 34, no. 2 (1 June 2014): 201-19.